

Не чакайте ехото,
абонирайте се за
вестник "Ехо"

Брой 2 (1985) Година LXIII, ISSN-0205-0943

февруари 2022 г.

Цена 1 лв.

ТУРИСТИЧЕСКИЯТ ВЕСТНИК – Издание на БТС

Каталожен № 255

ПРОЯВИ ОТ КАЛЕНДАРНИЯ ПЛАН НА БТС

Традиционен зимен „Олимпийски ден“ за ученици в чест на шампионката по биатлон Екатерина Дафова – 9 февруари, ТД „Сърнена гора“ – гр. Стара Загора
Национален туристически поход „По стъпките на Апостола“ – 19 февруари, ТД „Стратеш“ – гр. Ловеч, Община Ловеч
52-ри зимен поход с изкачване на връх Мусала – февруари, ТД „Приста“ – гр. Русе
Ски рали за купа „Сърнена гора – Белмекен 22“ – 26 февруари, ТД „Сърнена гора“ – гр. Стара Загора
Зимни спортно-туристически празници – януари-март, МОН, ТД Лъчев поход в Стара планина в чест на Националния празник на България 3-ти март – 19 февруари – 3 март, ТД „Приста“ – гр. Русе
Ски и пешеходен поход в Стара планина в чест на Националния празник на България 3-ти март – 1-3 март, БТС, ТД „Трапезица-1902“ – гр. Велико Търново
70-ти традиционен зимен ски и пешеходен поход, посветен на 3-ти март – 25 февруари – 3 март, ТД „Узана“ – гр. Габрово
Регионални спортно-туристически прегледи – февруари-март, БТС, ТД
Прояви, посветени на 3-ти март – март, БТС, ТД
17-ти Национален преглед за оцеляване в планината при зимни условия „Тешел 2022“ – 2-6 март, БТС, ТД „Черноморски простори“ – гр. Варна
XII-ти традиционен поход по случай Националния празник на България 3-ти март – природна забележителност Побития камък до с. Равда – 3 март, ТГД „Орлови скали“ – гр. Провадия
Национален поход до връх Шипка – лъч Южна България по повод Националния празник 3-ти март – 3 март, ТД „Орлово гнездо“ – гр. Казанлък
Общоградски поход до връх Мечи чал по случай Националния празник 3-ти март с поднасяне на венци на паметника „Малката Шипка“ – 3 март, ТД „Студенец“ – гр. Чепеларе
Поход по случай Националния празник 3-ти март „Соколкин манастир – връх Шипка – Узана“ – 3-6 март, ТД „Росица Мазалат“ – гр. Севлиево
Състезание по спортно ориентирание за купа „3-ти март“ – 5 март, СКО „Плевен“ – ТД „Кайлъшка долина“ – гр. Плевен
Туристически поход с. Попови ливади – хижа „Славянка“ – с. Тешево, посветен на 3-ти март – 5-6 март, ТД „Момини двори“ – гр. Гоце Делчев
Б.Р.: Поради извънредната епидемична обстановка са възможни промени в Календарния план

ОТВОРЕНО ПИСМО ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ

Уважаеми дами и господа,

Бихме искали да ви информираме, че на 10.02.2022 г. се проведе присъствено извънредно заседание на Управителния съвет на БТС. На него присъстваха следните членове на УС на БТС, избрани на проведения 51 Конгрес на БТС на 15.06.2019 г., а именно: Атанас Сивков - вр. и. д. председател, инж. Васил Николов – изпълнителен секретар, проф. д-р Атанас Георгиев, Зорница Радонова, Карел Маринович, Красимир Статков, Георги Димитров, Георги Гацин и доц. д-р инж. Румен Драганов. Присъстваха също председателят на Инспектората на БТС Стоян Иванов и членовете адв. Снежана Сутулова и Ивайло Мирчев. Заседанието бе ръководено от вр. и. д. председател на БТС г-н Атанас Сивков. От 15 членове на УС присъстват лично 9. Заседанието има кворум. То се проведе по предварително обявен дневен ред: Организацията въпроси в сдружение Български туристически съюз. Очакваме подробен протокол от събрание, подписан от вр. и. д. председател Атанас Сивков. Предвид създадената извънредна ситуация УС възложи на Атанас Сивков, Георги Гацин и Румен Драганов да подготвят за незабавно разпространение следната информация:

Свикването на извънредно присъствено заседание на УС на БТС е във връзка с проявеното нетипично поведение на изпълнителния секретар инж. Васил Николов, произтичащо от неизпълнението на решенията на проведеното на 20 януари 2022 г. заседание на УС на БТС, и по специално заради отказа му от незабавно писмено обявяване на взетото мотивирано решение за отлагане на Общото събрание на БТС от 26 февруари 2022 г. за 16 април 2022 г., при запазване на приетия от УС на БТС на 28.10.2021 г. дневен ред, без промяна на часа и мястото за провеждане на събранието. Воден от лични съображения за опазване на „законността“, инж. Николов е преценил, че решението на УС на БТС за отлагане на събранието е „незаконнообразно“, иззел е всички пароли на комуникационните канали, социалните мрежи, сайта и официалната поща, и е поел лично оперативната дейност с тях. Провел е разговори с екипа на в. „Ехо“ и е поискал отстранените страници от бр. № 1 на в. „Ехо“ за 2022 г. с публикацията на обявата за свикване на Общото събрание на 26 февруари 2022 г. да не бъде унищожавана, а предадена лично на него на място, различно от постоянния адрес на БТС. Издал е заповед до щатния персонал, че всяка тяхна дейност, свързана с комуникацията с дружествата, трябва да бъде съгласувана задължително с „прекия им ръководител“, а именно „изпълнителния секретар“. Инж. Николов се е свързал лично с туристическите дружества – членове на БТС, убеждавайки ги да присъстват на Общо събрание на 26 февруари 2022 година, и са уведомени „да са против смяната на датата“. Инж. Николов отказва да изпълнява решенията на УС, мотивирано взетото и напълно легитимно решение на УС на БТС и без да уведоми писмено членовете на организацията за това решение, предлага свое, което налага като „съобразено с желанието на повечето от неговите членове“. В тази връзка и убеден, че членовете на УС са „особено чувствителни към пренебрегване решенията на УС“, инж. Николов подава писмена оставка от заеманата от него длъжност, ведно с отправени внушения за предстоящо отстраняване на щатния персонал, заплахата с недоволства от туристическите дружества и откровени неистини по адрес на членовете на УС, като напуска заседанието. Присъстващите на заседанието двама юридически съветника, поканени от вр. и. д. председател г-н Сивков, категорично потвърдиха, че законната дата, определена за провеждане на ОС на БТС е 16 април 2022 г. и всякакви внушения за „незаконност“ са изключени, включително направените писмени заявления от адвокат Сутулова. Напротив, налице е опит за разделяне на членовете на

БТС, компрометиране на работата на организацията, създаване на списъци и поемане на ангажименти за включване като членове на УС на БТС на лица, външни на организацията, предварително предришаване на избор на членове на УС и председател на БТС, както и несъгласуване с вр. и. д. председател и с УС на БТС свързаността на изпълнителния секретар. Инж. Николов заяви, че не е ползвал командировки, разрешени от вр. и. д. председателя на БТС, а е пътувал из цялата страна на лични разноски (кой е платил разходите за гориво и амортизация? отговорът е: БТС), за да убеждава членовете на Съюза за несъобразяване с решенията на УС на БТС, като в това време доброволно е отсъствал от работното си място. Отсъствието на инж. Николов от работното му място, самоволното водене на преговори и кореспонденция, подписването на договори без утвърждения от УС на БТС базов договор и без инфлационни клаузи, подписването на споразумения, противоречащи на правния интерес на БТС и др., показват грубо неразбиране на задълженията на изпълнителния секретар. Отхвърлянето на отчета за дейността на инж. Николов за отчетния период на заседанието на УС на БТС на 20-ти януари 2022 година изглежда провокира неговото изненадващо деструктивно поведение, изразено в пряко саботиране на дейността на Съюза.

УС не приема какъвто и да е опит на разделяне на членовете на УС или на членовете на ОС на БТС, тяхното противопоставяне и подмяна на действително тежките за решаване проблеми пред Съюза от който и да е друг, вместо самите членове и техните организации. Ние сме за търсене на най-добрите възможности да бъдем заедно, да продължим тежката и изстрадана от всеки един от нас битка за възстановяване на организационното, финансовото и материалното състояние на Съюза. Не търсим „виновни“ и „невинни“, а решения, които да превърнат БТС в Национална организация за спортно-туристическа дейност, в съответствие със Закона за физическото възпитание и спорта, и да продължим по-нататъшната си дейност.

УС на БТС прие с единогласие оставката на инж. Васил Николов и отстрани от водене на юридическите дела на БТС адв. Снежана Сутулова. УС на БТС избра с единогласие за изпълнителен секретар Лъчезар Лазаров, който представи своята визия за бъдещето на БТС, която е съпоставима с добрите намерения на всеки един от членовете на УС и на Инспектората на БТС, които изразиха своето отношение и желание да бъдем единни.

Уверени сме, че заедно ще намерим пътя към доброто бъдеще на Съюза и ще вземем най-правилните решения на свиканото Общо събрание на БТС на 16 април 2022 година, при така обявения дневен ред.

Успех!

Атанас Сивков, Георги Гацин и доц. д-р инж. Румен Драганов

Изм. № 1130
Дата 02.02.2022

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ

София 1000, бул. „Васил Левски“ № 75, ет. 5, ПК 427
Тел.: 02/987 34 09, 02/930 06 48; факс: 02/987 69 41

ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА СДРУЖЕНИЕ
„БЪЛГАРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ“

ПОКАНА

Съгласно чл. 26 ЗОЛНЦ, чл. 32/2/ и чл. 33/1/ от Устава на БТС Ви каним на **16 април 2022 г. /събота/ от 10.00 ч.** в залата на Специализирана болница за рехабилитация „Здраве“ ЕАД – Баня, ул. „Раковски“ № 15 за участие в **Общо събрание на Сдружение „Български туристически съюз“**. Решението е взето на заседание на УС на БТС, с протокол № 51-25/20.01.2022 г. Променена е само датата за провеждане и със следния непроменен

ДНЕВЕН РЕД:

1. ИЗБОР НА ПРЕДСЕДАТЕЛ НА БТС.
2. ПОПЪЛВАНЕ СЪСТАВА НА УС И ИНСПЕКТОРАТА НА БТС. /АКО ИМА ПОДАДЕНИ ОСТАВКИ/.
3. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2021 Г. И ПРИЕМАНЕ НА ПРОЕКТ-БЮДЖЕТ ЗА 2022 Г.
4. ПРИЕМАНЕ НА НАЦИОНАЛЕН КАЛЕНДАРЕН ПЛАН ЗА СПОРТНО-ТУРИСТИЧЕСКА ДЕЙНОСТ ЗА 2022 Г.
5. РАЗНИ.

02.02.2022г.

ВР.И.Д. ПРЕДСЕДАТЕЛ НА БТС:
/АТАНАС СИВКОВ/

№44 100 НТО МУЗЕЯТ НА АПОСТОЛА В КАРЛОВО

„СВЕТИ АТАНАС“ В ЕТРОПОЛЕ

ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ММС ПРОВЕДОХА СРЕЩИ С ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ ПО ПОВОД ЕВРОПЕЙСКАТА ГОДИНА НА МЛАДЕЖТА 2022

В края на миналата година Европейският парламент одобри предложението 2022 г. да бъде Европейска година на младежта. Инициативата бе обявена от председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен по-рано през месец септември. По този повод заместник-министърът на младежта и спорта Яничка Труева и екипът на дирекция „Младежки политики“ проведоха предварителна среща с представители на институции и организации, сред които Министерството на труда и социалната политика, Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за закрила на детето, Центъра за развитие на човешките ресурси, Националното сдружение на общините в Република България, Национален младежки форум и УНИЦЕФ. Предстои сформирането на междуведомствена работна група за планиране, организи-

ране и провеждане на дейностите, свързани с Европейската година на младежта в България.

Целта на срещата бе представяне на основните приоритети на ММС и цялостното планиране на дейности и събития в рамките на инициативата, които ще бъдат изпълнени в дух на партньорство и синхрон между отговорните институции и организациите, работещи с и за младите хора.

Участниците приеха положително подхода на Министерството на младежта и спорта за сътрудничество между основните участници в сферата на младежките политики и се обединиха около изготвянето на общ комуникационен план, обвързаност и последователност на предстоящите събития и кампании.

Целта е постигане на устойчиви резултати, обединяване на експертната, възможност за пряк диалог и качествено участие на всички заинтересовани страни. В качеството си на на-

ционален координатор Министерството на младежта и спорта предстои да обяви календара на събитията, които ще бъдат общодостъпни за всички млади хора.

Представители на ММС проведоха работна среща със служители на Представителството на Европейската комисия в България относно Европейската година на младежта 2022.

Заместник-министърът на младежта и спорта Яничка Труева и екипът на дирекция „Младежки политики“ проведоха среща с експерти в отдел „Информация и публичност“ на Представителството на Европейската комисия в България.

Темата на срещата бе представяне на основни приоритети и планирани дейности в рамките на Европейската година на младежта с цел сътрудничество при провеждане на честването.

Двете страни се обединиха около значимостта на темите за гражданското участие и добро-

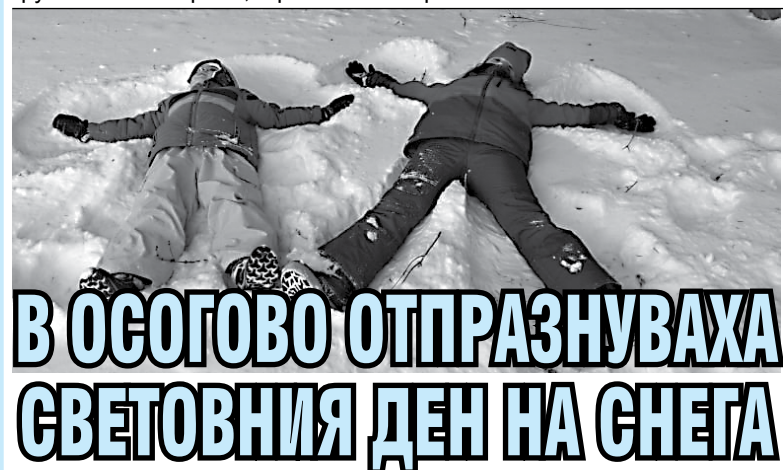

волчеството като основен фокус в предстоящите събития и кампании. Бяха обсъдени и инициативи по отношение на опазване на околната среда, обхващане на младите хора от малките населени места, както и визията на младите хора за бъдещето на Европа.

Беше поставен акцент върху

важността от разработването на единен календар, обхващаш всички събития, които ще се реализират по време на Европейската година на младежта, както и информационната кампания по темата.

Пресцентър на Министерството на младежта и спорта

В ОСОГОВО ОТПРАЗНУВАХА СВЕТОВНИЯ ДЕН НА СНЕГА

За Световния ден на снега дейтели на ТД „Осогово“ – Кюстендил организираха снежен празник в Осоговска планина. В м. Студен кладенец се събраха любители на планината от всички възрасти и след чаша кафе или чай всички бяха готови за забавления.

А какво е зимата без правенето на снежни човеци? Ако поне веднъж не направиш такъв, оставаш с чувството, че изобщо не е имало зима. Туристите изградиха четири снежни фигури – всичките много ори-

гинални и неповторими. Настроението се повдигна на фона на зимни детски песни. Последваха игри като стрелба в кош, снежен бейзбол, снежно хоро, „двама са малко, трима са много“, точна стрелба и др. Зимното дърпане на въже създаде много емоции, защото често се случва единият отбор да падне, а какво по-забавно и безопасно от това да паднеш в пухав бял сняг. Зимата е подходящ сезон за много интересни игри и за дишане на свеж въздух.

Разбира се, най-вълнуващата част след игрите бяха наградите. А такива имаше за всички: за най-малкия участник Алекс (на 3 години); за най-активните Никола (4 г.) и Яна (10 г.); приза „Снежна принцеса“ взе принцеса Яна, а приза „Снежна кралица“ – кралица Димитринка и още много други. Всички останали доволни от гостоприемството на домакините на обект „Студен кладенец“.

Кюстендилските туристи с нетърпение очакват следващата проява на ТД „Осогово“. И както и да се казва тя, важното е да се забавляваме!

Силвия МИХОВА – секретар на ТД „Осогово“ – Кюстендил

30 ГОДИНИ СКАУТСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ КЛУБ – ГАБРОВО ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО Е ДА БЪДЕМ ОТНОВО ЗАЕДНО

На тържествена среща в Ритуалната зала на Община Габрово бе отбелязана 30-годишнината на Скаутския туристически клуб в Габрово при строго спазване на всички противоепидемични мерки.

Презентация с богат снимков материал, подготвена от Държавен архив – Габрово, представи основни моменти от дейността на клуба.

Инж. Христо Мандев, инициатор за създаването и възрожден председател на първия в България скаутски туристически клуб, припомни неговото начало на 29 януари 1992 г., когато е учреден в присъствието на ученици от средните училища. Той изтъкна успешно съчетаните идеали на сдружението с туризма и екологията, изучаването на есперанто, осъществяването повече от 30 проекта в партньорство с неправителствени организации, многобройните походи, преходи и екскурзии. Клубът създава добри възможности за ползотворно използване на свободното време на неговите членове. Всичко, свързано с целодневните походи, е и каляване на децата за преодоляване на трудностите – носене на палатки, пособия за бивак, оцеляване със спазване на правилата да не попаднат в беда, ведно с опознаване на биоразнообразието и природните красоти. Придобитите умения създават

истински планинари за цял живот.

Клубът е член на Националната скаутска организация и Международната скаутска есперантска лига. Има свой „Марш на скаутския клуб – Габрово“ по текст на Христо Мандев и музика на Стефка Карапенева.

На срещата прозвучаха интересни спомени за преживявания на младите тогава скаути. Представена бе и новоизлязлата книга „С бодър дух нагоре и напред“ – летопис на Скаутски туристически клуб Габрово и илюстрован справочник. Неин автор е д-р инж. Христо Мандев – м.с. по туризъм, планински водач, фотограф и летописец. Съставители са Стефка Вуцова и Даниела Цонева от Държавен архив – Габрово, а редактор е Росица Кънева. Изданието е подготвено благодарение на предадения архив с документи от Христо Мандев в периода 2004 – 2021 г. с богат снимков материал от участия и

различни прояви.

„По време на нашата работа бяхме впечатлени от дейностите и проявите на СТК, който още от създаването си запълва една огромна празнина в социалната обстановка след промените през 1989 г. като осмисля свободното време на подрастващите с ценни уроци за цял живот“, отбеляза съставителите. Книгата е придружена с интересен цветен разделител с главоблъсканица, така че читателят да открие с разместване на срички призив на СТК от проява в Седмичата на автолентрантност „Да опазим детския живот!“ през 2006 г.

Гордост на СТК са 46 почетни членове, записани в Златната книга.

Скаутският туристически клуб в Габрово тръгва уверено към предизвикателството – отново заедно с възрожден заряд.

Вела ЛАЗАРОВА

ДУМИ ЗА ЕДИН ВЪЛНУВАЩ ПРАЗНИК

В житейския календар на всеки човек има един ден в годината, в който му се полага да събере плодотворе по извървяния път и да се радва на общата на приятели и близки. Такъв „специален“, при това юбилеен рожден ден за госпожа Христина Банова, се случи в първите дни на тазгодишния януари. На изискано тържество присъстваха представители на УС на ТД „Орлово гнездо“, Казанлък, членове на семейството, дами от Клуб „Орлица“, приятели.

Преди 35 години десетина сърцати туристи с неспокоен планинарски дух решават да създадат женска туристическа група към ТД „Орлово гнездо“, прерастнала по-късно в Дамски Клуб „Орлица“. Христина Банова е сред съмишлениците и основоположниците на клуба, негов председател в продължение на дълги години, а сега и негов почетен председател. През всичките тези години тя е инициатор и двигател на много туристически и културни прояви, на емоционални срещи с писа-

тели и поети, на инициативата „Осинови паметник“, за поставяне на паметна плоча на композитора Емануил Манолов, автор на първата опера „Сиромашкиня“, на фасадата на кръчмата на Иван Чорев пред м. Тюлбето (емблематично място за казанлъшката интелигенция и бохема през онова време) и още много такива. За всичко това и за нейната активна дейност като дългогодишен председател на „Контролната комисия“ при УС на ТД „Орлово гнездо“, а сега неин заместник-председател,

г-жа Христина Банова беше удостоена с почетен юбилеен плакет. От гостите тя получи цветя и много топли и сърдечни пожелания за здраве и активно дълголетие, за радост и обич и да продължава да търси хармонията в природата като начин на живот. Подарък от семейството бе красива торта, с която всички бяха почерпени.

Към тези пожелания се присъединиха и редактори на казанлъшкия вестник „Долина“, в който тя редовно отразява дейността на клуба. Те отбелязаха, че е чест и привилегия да имаш за приятел Христина Банова, която е съвкупност от доброта, мъдрост, опит и светлина. Музикален фон на тържеството бяха изпълненията на

младия китарист Методий Николов, възпитаник на известния музикален педагог Стефан Христов. Последваха и песенни поздравления от групата на клуб „Орлица“, защото, какво е туризъм без песни?

Разделихме се с благодарност към Христина Банова за нейната всеотдайност като ръководител и председател на клуба. Пожелахме ѝ нашата признателност и обич да топли сърцето ѝ и през следващите години, и да вървим заедно по житейските и туристически пътеки.

М. ПАШАЛОВА – Дамски клуб „Орлица“ при ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък

ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ЧЕСТВА 95-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ

Много традиция, енергия и ентузиазъм на едно място, това се случи при отбелязването на 95-ата годишнина на ТД „Родни балкани“ - Варна. Ръководителите на клубовете на дружеството и планински водачи - те се събраха на любимата хижа „Черноморец“, за да си припомнят миналото, върховете и предизвикателствата през годините. Не винаги беше лесно, понякога трябваше да се вземат тежки решения, да се понасят удари и много, ама наистина много да се работи и мисли,

за да не се озовем в ролята на мрънкащи хора, на които някой все им е виновен за несполуките. И това не е било само през последните 30 години. Всяко време си е имало своята специфика и ребуси за решаване.

Внучката на една от учредителките - Иглика Топалова, разказа за спомените на баба си Радка Каранейчева (първият секретар на дружеството) от онова време. През лятото на 1925 г. съществувашите тогава във Варна четири дружества организирали голям туристически събор. Всичко се получило добре, но от събора останали само хубавите спомени и много дългове. Следващата година тези задължения са били изчистени, но навяра идеята за нова организация, със съвременни идеи. Така на 16 януари 1927 г. шестнадесет ентузиаста, сред които две дами, учредяват ТД „Родни балкани“.

Някои от дейностите на първопроходниците продължаваме и сега. От 2002 г. възстановихме излетите в околностите на Варна и ги нарекохме „По новите стари туристически пътеки“. Планинските ни водачи продължават да кръстосват родината, а клубовете по туристически спортове са сред водещите в България.

С нас бяха доайените на пешеходния туризъм във Варна - Иван Атанасов, Радко Радев и Надежда Костадинова, учителите от тях тъкостите на планината и планинарството Юлиан Варимезов, Денка Калферова, Росица Димитрова... Шарената палитра на голямото ни семейство допълваха радостелят на ве-

лосипедния туризъм Здравко Василев, спелеологът Добри Добрев, катерачът Росен Рафаилов, един от най-добрите треньори по ориентирание у нас Владимир Атанасов, председателът и душата на организацията ни кака Жива и още, и още... Защото сме много, шарени и вече на 95 години, а сме толкова млади!

Галин ВАСИЛЕВ

С РАЗХОДКА ДО ВРЪХ КРЪСТЕЦ ТД „УЗАНА“ ОТБЕЛЯВА МЕЖДУНАРОДНИЯ ДЕН НА СНЕГА

В почивните дни отново потегляме към планината за поредната разходка. Целта ни бе да отбележим международния ден на снега на върховете Бъзовец и Кръстец, като пътуването осъществихме с влак. Сборният пункт бе пред ж.п. гара Габрово в 8.30 ч. Отпътувахме в 8.50 ч. и след около половин час пристигнахме на ж.п. гара Царева ливада. Настанихме се в топлите купета на един от вагоните на влака за Кръстец. В 10.20 часа пристигнахме на спирка Бъзовец. Въпреки че беше януари и беше паднал много сняг същата седмица, времето не бе студено, температурата на въздуха бе около 4

отправихме по стръмна и тясна пътека към панорамната тераса „Стената“, откъдето се разкрива невороятна гледка към малки тревнени селца, пръснати като гъби в дебрите на Тревненския Балкан. След фотосесия се върнахме по обратния път към ж.п. спирка Бъзовец и тръгнахме към заслон и параклис „Св. София, Вяра, Надежда и Любов“. Пристигнахме там около 12 часа. Част от групата остана на заслона за по-голяма почивка за обяд, друга част поехме към вр. Кръстец.

Първоначално вървахме по асфалтов път, но след това пътят ни премина по горски пътеки. По пътя имаше ука-

зателни табели към параклисите „Св. Иван Рилски Чудотворец“ и „Св. София, Вяра, Надежда и Любов“, както и към Царския кладенец, гара Кръстец и връх Българка. За около половин час се качихме до връх Кръстец - едно историческо място, свързано с пренасянето на мощите на Св. Иван Рилски Чудотворец от Средец (София) до столицата Търново. По думите на Патриарх Евтимий от тук е преминало шествието с мощите на светеца през 1184 година. На това свято място те са посрещнати от цар Асен и са престояли 7 дни, преди да продължат пътя към Търновоград. По този повод тук е построен параклис на светеца - отворен е, всеки, който желае, може да запали свещ, а също и да удари клепалото. Направихме обща снимка на върха и се отправихме към Царския кладенец. От там се върнахме към заслона, където се включихме към общата трапеза за обяд. След кратка почивка сляхохме на ж.п. спирка Бъзовец и с влака поехме по обратния път към Габрово. С това завърши нашата еднодневна януарска разходка, включваща не само красотата на нашата природа, но и част от нашата история.

Пламена ИВАНОВА и Пламен ПЕТРОВ

ОБЯВА

Управителният съвет на сдружение с нестопанска цел за обществено полезна дейност Туристическо дружество „Родопей“, с. Ягодина, област Смолян, на основание чл. 26 на ЗЮЛНЦ и чл. 24, ал. 1 от Устава на сдружението свиква общо отчетно-изборно събрание на 30.04.2022 г. в 10:00 часа, в хижа „Тешел“ - с. Тешел, община Девин, област Смолян, при следния дневен ред:

1. Приемане на отчет за дейността на сдружението за 2021 година;
2. Обобщен анализ за дейността на сдружението в периода 2017-2022 година;
3. Приемане на отчетен доклад на Контролния съвет за 2021 година;
4. Приемане на годишния счетоводен отчет на сдружението за 2021 г.;
5. Приемане на Календарен план за дейността на сдружението за 2022 г.;
6. Приемане на проектобюджет на сдружението за 2022 г.;
7. Приемане на промени в Устава на сдружението;
8. Избор на нов Управителен съвет и председател на сдружението;
9. Избор на нов Контролен съвет;
10. Приемане на нови членове и прекратяване на членство в сдружението;
11. Избор на делегат за ОС на БТС през 2022 г.;
12. Разни.

При липса на кворум, на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ, Общото събрание ще се проведе в същия ден от 11.00 часа, на същото място и при същия дневен ред и ще се счита за законно, независимо от броя на присъстващите членове на сдружението. Поканват се всички членове на сдружението да участват в Общото събрание.

ПОКАНА

Управителният свет на ТД „Хайдут“ - гр. Калофер, на основание чл. 21, чл. 22 т. 1, т. 2, т. 3, т. 4, т. 5, т. 6, т. 7 и т. 8 от Устава на дружеството, чл. 26 ал 1 от ЗЮЛНЦ и решение № 2 от протокол № 2/09.02.2022 г. на УС кани всички редовни членове на Общо отчетно-изборно събрание, което ще се проведе на 09.04.22 г. (петък) от 13 ч. в столовата на ТС „Тинтява“ в гр. Калофер, ул. „Георги Шопов“ № 64 при следния дневен ред:

1. Отчет на УС за периода 01.01.2017 г. до 31.12.2021 г.
2. Отчет на Инспектората за периода 01.01.2017 г. до 31.12.2021 г.
3. Финансов отчет за периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2021 г. и ГФО за 2021 г.
4. Изменение и допълнение на устава на ТД „Хайдут“ - Калофер.
5. Проектно бюджет за 2022 г.
6. Календарен план за 2022 г.
7. Приемане и изключване на членове.
8. Избор на ръководни органи - УС и Инспекторат.
9. Избор на делегати за конгресите на БТС.

При липса на кворум, на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ, събра-нието ще се проведе на същото място и при същия дневен ред от 14 ч.

УС запазва правото си да промени датата на провеждане на събра-нието, като се съобразява с противоепидемиологичните мер-ки, наложени към момента.

ОБЯВА

Управителният съвет на ТД „Калабак“ - град Петрич, на основание чл. 26 ал. 1 от ЗЮЛНЦ и решение от протокол № 01 от 14.01.2022 г. на УС на дружеството свиква годишно Общо отчетно-изборно събрание на 02.04.2022 г. от 18:00 часа в залата на Община Петрич при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчет за дейността на дружеството за 2021 година.
2. Отчет за финансов резултат от нестопанска и стопанска дейност за 2021 г.
3. Отчетен доклад на Контролния съвет.
4. Приемане на проектобюджета за 2022 година.
5. Избор членове - седем на брой за Управителен съвет на ТД „Калабак“.
6. Избор на председател на ТД „Калабак“.
7. Избиране на делегат за Общо събрание на БТС - София
8. Разни.

С уважение: Елена Милушева - председател на ТД „Калабак“ - Петрич

Музеят на Васил Левски в родния му град Карлово има 85-годишна история. Началото е свързано с възстановяването на родната му къща през 1933 г. от обществен комитет, начело с кмета на града Аристотел Янакиев, историка Димитър Страшимиров, арх. Димитър Иванов, родственици на Левски, 21-ва средногорска дружина, начело с полковник Петър Димков. Отварянето ѝ като музей става през 1937 г. Първоначално за нея се грижи комитетът за възстановяването и читалището в града. За пръв уредник е назначен Никола Славчев. През 1954 г. къща-музей "Васил Левски" е включена в държавната музейна мрежа. От 1968 г. до 1992 г. тя е филиал на Градския исторически музей в Карлово, а от 1993 г. е самостоятелен музей. На 21 юли 2000 г. е обявена за държавен културен институт с национално значение с наименование **Национален музей "Васил Левски" – Карлово**.

Родната къща на Васил Левски се намира в западната част на Карлово. Тя е малка едноетажна сграда с каменни стълби, които отвеждат към зимника – стая, издигната почти в земята. Вляво от стълбището има килер без прозорец със сандък за брашно, ношви и други съдове. Вдясно е скривалището. Горещата къща има две стаи. В едната стопаните нощували през лятото, а другата е била гостна. Непосредствено до нея е долепена бояджийска работилница.

В експозиционната зала са представени част от материалите от фондовете на музея – произведения на изобразителното изкуство, които отразяват важни моменти от живота и революционното дело на Апостола, вещи, документи и снимки на Васил Левски, научни биографични изследвания и литературни творби на български и чуждестранни автори, посветени на големия революционер. Немалко от показаните материали са дарение от родственици на Левски, потомци на сестра му Яна. Сред тях са семеен албум, оригинални фотографии на Васил Левски и брат му Христо, снимка на майка му Гина, по която по-късно е създаден нейният паметник в двора на музея.

МУЗЕЯТ НА АПОСТОЛА В КАРЛОВО

РАБОТНО ВРЕМЕ всеки ден :
8:00 – 13:00 ч. : 14:00 – 17:00 ч.
(зимно часово време)
8:30 – 13:00 ч. : 14:00 – 17:30 ч.
(лятно часово време)
тел: +359 335 93489;
www.vlevskimuseum-bg.org

МЯСТО ЗА ПОКЛОНЕНИЕ И ПОЗНАНИЕ

Неразделна част от музея от 2000 г. е и **мемориалният параклис „Всех святих болгарских“**, построен в памет на Апостола. Той е не само място за съхранение на спомена за Апостола, а символизира единството на родова памет и исторически формиралата се сплав от личностна, национална и човешка идентичност на българското достойнство. С неговите християнски принципи и общочовешки ценности и добродетели Васил Левски застана като апостол в поредицата от герои на българския пантеон, сред светците на наречения от него „Храм на истинната и правата свобода“. Патронната икона, представяща канонизирани български светци и мъченици, е уникална. Подобно изображение, което включва първенците на православната ни църква – книжовници, царе, духовни водачи, няма аналог в нашата църковна живопис. От 2000 г. в параклиса се съхраняват част от косите на Васил Левски и звуци ангелогласният хор на Иоан Кукузел с „Достойно ест“, едно от любимите песнопения на Апостола.

В непосредствено съседство с родната къща на Васил Левски се намира **Чардаклиевата къща** (около 1840 г.). В нея е живяло семейството на лелята на Апостола Дона Чардаклиева – сестра на Гина Кунчева. Възстановена е през 1994 - 1996 г. със средства от НДФ „13 века България“. Днес тя е част от музейния комплекс и тук е неговият вход и музеен магазин за картички, сувенири, научна и художествена литература за Васил Левски и за Карлово.

Във възстановената през 2010 г. **Онбашиева къща** се намират музейната библиоте-

ка, малка конферентна зала и детски образователен център, в който се реализира целогодишната програма с ученици „Аз уча в Музей „Васил Левски“, за която получихме награди от Народното събрание и Министерство на културата през 2019-2020 г. Има и експозиционна зала, която е и кинозала, в която могат да се видят временни изложби на музея и гостуващи изложби от други музеи, галерии и частни колекции.

Ежегодно се организират научни и културни прояви, в които се включват много млади хора – научни специалисти, творци, студенти, ученици. Изключително радостно е, когато музеят се превръща в място за изява и на най-малките – децата и учениците от началното училище, а също и на спортни и туристически прояви, като Националния туристически поход „По стъпките на Левски“ от Плевен до Карлово, който се провежда вече повече от 25 години.

Днес музеят на Васил Левски в Карлово е свято място за българите и всеки, който прекрачи неговия праг, има възможност да получи богата информация за дом и род, за съхранените вещи, писма и програмни документи на Апостола. Да се докосне до оскъдното, което времето е оставило като спомен и реликва, до духовния мир и великото дело на Васил Левски. Да се опита да проникне в загадката как на българска земя, от българска майка се е родил един великан на българското освобождение и по какви пътеки съдбата го е извела до най-високите върхове на човешката история.

Дора ЧАУШЕВА - директор на **Национален музей „Васил Левски“, Карлово**

№44а

ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ -

Историческият музей в Карлово се помещава в сградата на бившето Петокласно мъжко училище (1871 г.) Намира се до паметника на Васил Левски, срещу църквата „Св. Николай“, в историческата зона „Старинно Карлово“ – архитектурен музей комплекс от периода на националното Възраждане. Целостта на този архитектурен ансамбъл, със запазени в автентичния си вид сгради, са прекрасна възможност за посетителите да се потопят във възрожденската атмосфера и красота на град Карлово. Забележителна е църквата „Св. Николай“ (1847 г.) срещу музея. В двора ѝ е гробът на майката на Апостола Гина Кунчева и паметният знак на загиналите карловци през 1877-1878 г.

Петокласното мъжко училище е сред най-представителните архитектурни образци от възрожденската епоха, с богата история и с голяма историческа стойност. В него са учили и преподавали редица видни карловски просветители, общественици и революционери.

Сградата е едно от паметните места за Апостола в Карлово, построена е на мястото на карловското взаимно училище, в което са учили Васил Левски

(1846-1848 г.) и Христо Ботев (1856-1858 г.).

През своето повече от столетие съществуване музеят е съхранил стотици културни ценности от Праисторията, Античността, Средновековието, Възрожденската епоха и Новото време и дава възможност на посетителите да се докоснат до тези свидетелства и да се запознаят с историческото развитие на града и региона.

В музея ще се потопите в автентична възрожденска атмосфера, ще научите повече за историята на родния град на Апостола, градът на розите и гайтаните, огнище на икономическо и духовно просвещение, който даде на България едни от най-видните будители, просветители, книжовници, дарители и строители на нацията.

Врх в своя икономически и духовен разцвет Карлово достига през Възраждането. Тук се развиват над 30 вида занаяти. Този възход на занаятите и търговията е тясно свързан с развитието на просветното и книжовното дело.

Няма област в обществения, икономическия и културния живот на страната ни, в която Карлово да няма свои достойни представители. Тук работи и твори Райно Попович – един от най-изявените български педагози и просветители от епохата на Възраждането. Карлово е родно място на д-р Иван Богоров – енциклопедист, създател на първия български вестник „Български орел“, Ботьо Петков – бележит възрожденски просветител и книжовник, баща на безсмъртния поет и революционер Христо Ботев, както и редица други книжовници, народни будители и дарители – най-големите от които са братята Евлоги и Христо Георгиеви, революционери, Ботеви четници, опълченци и участници във войните за национално обединение.

В двора на музейния комплекс са изложени оригинални експонати: струн за дърво, машина за обущарски клечки, изобретена от

ХИЖИ НА БТС В СРЕДНА СТАРА ПЛАНИНА

ТУРИСТИЧЕСКА СПАЛНЯ В ГРАД КАРЛОВО

Намира се на 500 м северно от центъра на град Карлово, на ул. „Водопад“ № 33. Разположена е на първите два етажа на масивна многоетажна къща. Общият капацитет е 48 легла в стаи с по 2, 6, 11, 12 и 18 легла. Разполага с чайна със столова, две WC и две бани. Отоплението е с електрически печки. Предлагат се допълнителни услуги по договаряне.

Съседни туристически обекти: Културно-историческите забележителности на града, Посетителски център „Централен Балкан“ – в съседство; маршрути в района на Карлово – Карловски водопад – 0.10 ч.; х. „Хубавец“ – 2 ч.; х. „Балкански рози“ – 3 ч.; х. „Васил Левски“ – 4.30 ч.; х. „Равнец“ – 2 ч.; х. „Амбарица“ (през х. „Хубавец“) – 6 ч.; връх Ботев – 8 ч.

За информация и резервации: тел. 0896688523
Стопанин: ТД „Васил Левски“ – Карлово, тел. 0896688523, 0335/93436

ТУРИСТИЧЕСКА СПАЛНЯ „ТИНТЯВА“

Намира се в град Калофер, на ул. „Георги Шопов“ № 64 и на 598 м н. в., GPS: 42.611158°N 24.974847°E. Представлява Сграда с капацитет 28 места, етажни санитарни възли и бани, отопление с печки на твърдо гориво, туристическа столова, паркинг.

Исходни пунктове: автогара на гр. Калофер – 0.10 ч.; ж.п. гара Калофер (на Подбалканската ж.п. линия) – 3 км от град Калофер (градска автобусна линия).

Съседни туристически обекти: Културно – исторически забележителности на Калофер; Калоферският манастир „Рождество Богородично“ – 6 км (1,15 ч.); Калоферски девически манастир „Въведение Богородично“ – 10 мин; Еко пътека Бяла река – 1, 30 ч. х. „Рай“ – 4.30 ч.; вр. Ботев – 6.30 ч. през х. „Рай“; х. „Тъжа“ – 5.30 ч.

Стопанин: ТД „Хайдут“ – Калофер, тел. 0882 966 494, 0882 966 491

ТУРИСТИЧЕСКА СПАЛНЯ „ВРЪХ БОТЕВ“

Намира се в Калоферска планина, в подножието на вр. Ботев, на 2053 м н. в., GPS: 42.716442, 24.91842°E. Това е сграда с капацитет 22 места в 2 стаи с по 9 легла, обща столова за около 25 човека и бюфет. По предварителна заявка се предлага хранене в столовата с разнообразни супи, основно ястие, сух пакет и закуска. Предлага се и извозване на туристи с джип от град Калофер до връх Ботев.

Исходни пунктове: Калофер (през хижа „Рай“, по т. нар. Тарзанова пътека, летен вариант) – 7 ч.; Калофер (през м. Рудината и по рида Рудината, зимен вариант) – 7 ч.; ж.п. гара Калофер (на Подбалканската ж.п. линия) – още 0,45 ч. (3 км) до града.

• град Априлци (през хижа „Плевен“) – 7,30 ч. (12 км по асфалтиран път и още 4,30 ч. по пътека)

• ж.п. гара Карлово (гара на Подбалканската жп линия и крайна гара на жп линия Пловдив-Карлово и през хижа „Равнец“) – 7,30 ч.

• град Карлово (през хижа „Васил Левски“) – 8,15 ч.
Съседни туристически обекти: заслон „Ботев“ – 0,30 ч., заслон „Маринка“ – 0,30 ч., хижа „Рай“ (по Тарзановата пътека) – 2 ч., хижа „Тъжа“ – 3 ч., хижа „Плевен“ – 3 ч., хижа „Васил Левски“ – 3,30 ч., хижа „Добрила“ – 9 ч.

За резервации на групи с над 4 човека се изисква заплащане на капаро в рамките на 3 дни от датата на резервация по банковата сметка на фирмата.

Стопанин: ТД „Хайдут“ – Калофер, тел. 0882966494, 0882966491, телефон на Туристическа спалня „Ботев връх“: 0877273547

ХИЖА „БАЛКАНСКИ РОЗИ“

Намира се на границата между Троянска и Калоферска планина, по поречието на Стара река край пътеката, която води от Карлово за х. „Васил Левски“, на 1156 м н. в. Хижа „Балкански рози“ предлага 26 места, има вътрешни и външни санитарни възли и баня. Стаите са: 1 стая с 2 легла, 1 стая с 8 легла, 1

стая с 16 легла. Сградата е водоснабдена, електрифицирана от ВЕЦ, отоплението е с печки на твърдо гориво и парно. Разполага с туристическа кухня, столова и барче.

Исходно място за хижата: град Карлово – 3 ч. по маркирана пътека

Съседни туристически обекти: х. „В. Левски“ – 2.00 ч., х. „Хубавец“ – 0.30 ч., х. „Амбарица“ – 5 ч., х. „Добрила“ – 4.30 ч., вр. Ботев – 5.30 ч., х. „Плевен“ – 6.30 ч., х. „Рай“ – 6 ч. Пътеките са маркирани.

За информация и резервации: 0896 688 523; 02/ 411 29 54
Стопанин: ТД „Васил Левски“ – Карлово, тел. 0896688523

ХИЖА „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

Намира се на малка полянка сред широколистна гора в м. Голямата порля, над водослива на двата начални притока на Стара река, на 1450 м н. в. Построена е през 1925 г. от карловски туристи. Първоначално е носела името на старопланинския връх Юмрукчал, а през 1954 г. е преименувана на „Васил Левски“.

Представлява масивна двуетажна сграда и заедно с едно сезонно бунгало (12 места) общият капацитет е 75 места. Санитарните възли са вътрешни и външни, има бани. Сградата е водоснабдена, електрифицира-

на от агрегат и ВЕЦ, отоплението е с печки на твърдо гориво и парно. Разполага с туристическа кухня, столова и барче.

Хижа „Васил Левски“ е резервен пункт на Европейския маршрут „Е-3“.

Исходни пунктове: град Карлово – 4.30 ч. по маркирана пътека през х. „Хубавец“ и х. „Балкански рози“, х. „Незабравка“ (до нея се стига с лифта от град Сопот) – 5 ч.

Съседни туристически обекти: връх Ботев – 4 ч., х. „Добрила“ – 4 ч., х. „Тъжа“ през вр. Ботев – 7 ч., х. „Балкански рози“ – 1 ч., вр. Костенурката – 1.30 ч., х. „Хубавец“

– 2 ч., х. „Рай“ – 4.30 ч., х. „Плевен“ – 5.30 ч., з. Ботев – 3.20 ч., водопад Карловско пръскало (26 м) – 0.10 ч., х. „Незабравка“ – 5.30 ч., х. „Мандрата“ – 7.30ч. (през вр. Ботев). Всички пътеки са маркирани.

За информация и резервации: 0896 688 523; 02/4110437
Стопанин: ТД „Васил Левски“ – Карлово, тел. 0896688523

ХИЖА „ХУБАВЕЦ“

Разположена е край пътеката от Карлово за х. „Васил Левски“, при водослива на Стара река и Малка река, на 964 м н. в. Представлява масивна двуетажна сграда с капацитет 60 места с вътрешни и външни санитарни възли и баня. Хижа разполага с 2 стаи с по две легла, 3 стаи с по 4 легла, 2 стаи с по 6 легла, 1 стая с 5 легла, 1 стая с 10 легла, 1 стая с 14 легла.

Сградата е водоснабдена, електрифицирана от ВЕЦ, отоплението е с печки на твърдо гориво и парно. Разполага с туристическа кухня, столова и барче.

Исходен пункт: Карлово – 2 ч. по маркирана пътека.

Съседни туристически обекти: х. „Балкански рози“ – 0.45 ч., х. „В. Левски“ – 2 ч., х. „Амбарица“ (през седловина-та Платнишки ярове) – 4.30 ч., вр. Левски – 3.30 ч., вр. Голям Купен – 4 ч., х. „Рай“ – 6.30 ч., вр. Ботев – 6.30 ч. Пътеките са маркирани.

ТД „Васил Левски“ – Карлово, тел. 0896688523. За информация и резервации: 0896688 523; 02/41142 13

Продължава на стр. 8

КАРЛОВО

карловеца Христо Джапунов през 1892 г., уникална воцинарска преса от 1848 г., тепавица; гайтанджийска и терзийска (шивашка) работилници. Във възстановката на розоварна от началото на XX в. освен оригинални предмети, използвани в розоваренето, фотодокументална изложба представя историята на розопроезводството в Карловската розова долина.

Към музея действа Етнографската експозиция „Карловски градски бит от XIX–началото на XX век“, разположена в **Мазаквата къща**, построена около 1848-1850 г. от иконом Христо Попвасилев – свещеник, учител, книжовник, основател на девическия училище в Карлово. Къщата е известна като Мазаква по името на зет му – майор Стефан Мазакот от Велико Търново – опълченец, военен деец, общественик.

Всяка една от стаите е подредена тематично с изцяло оригинални ценности от богатия етнографски фонд на музея, предмети и фотографии на Стефан Мазакот, дарени от неговите наследници. Къщата се намира се на ул. „Евстати Гешов“ № 3 в началото на Туристически комплекс „Старинно Карлово“.

Даскал Ботевата къща (около 1800 г.) също е част от музея. Тук е роден даскал Ботьо Петков – виден учител, просветител и общественик. В нея е представена фотодокументална експозиция за живота и делото на бележития възрожденски просветител. Намира се на ул. „Даскал Ботьо“ № 11.

Музеят от години активно работи под различни форми с ученици. Нашата музейна образователна програма „Възрожденското училище разказва. Учи и се забавлявай в музея“ е разработена за трите възрастови групи учащи се и включва провеждане на открити уроци, теоретични и практически занимания, презентации, видеоклипове и филми по теми от българската история, историята на родния град, народни традиции и обичаи.

Музейният комплекс е отворен за посетители цялгодишно. Неговата администрация организира различни културни събития и е съорганизатор на почти всички празници, фестивали, чествания, годишнини на исторически дати и бележити карловци в богатия културен календар на община Карлово, с което привлича интереса на местната общественост и на българските и чуждестранните гости на града.

Стремим се да достигнем до музейната публика и да привлечем нова с разнообразна изложбена програма със собствени и гостуващи мобилни експозиции.

На посетителите предлагаме

различни услуги: мобилен аудиогид, разходка с екскурзовод по изготвени културно-исторически маршрути в града, презентации и филми за исторически личности от Карлово, изготвяне на справки, възможност за ползване на музейните фондове и архиви от специалисти и студенти, както и богатия фонд на музейната библиотека. От музейния щанд могат да се закупят различни сувенири и интересни музейни издания, исторически изследвания, спомени на бележити карловци.

През повече от стогодишния период от своето развитие музейната дейност в Карлово е многостранна, насочена към събиране, проучване и опазване на историята, културата и традициите в Карлово и Карловския край и популяризиране на делата на националните ни герои, родени тук. Преминал през много превратности, музей винаги е бил духовен център, пазител на историческата памет и гордост на региона.

Музеят е отворен за посетители всеки ден от 8.00 до 12.00 ч. и от 13.00 до 17.00 ч.

Адрес: ул. „Възрожденска“ № 4, Карлово, тел. : 0335/9 47 28, museumkarlovo.com

Мария ДЕЛЯНОВА - директор на Исторически музей - Карлово

КИРИЛ
НИКОЛОВ – ДИЗЕЛА:СПОРТЪТ УЧИ НА ДИСЦИПЛИНА,
ЦЕЛЕУСТРЕМЕНОСТ И ТЪРПЕНИЕ

Кирил Николов (по прякор Дизела) е български спор-тен ориентировач и планински бегач. Известен е с мно-гото си рекорди, сред които преминаването на маршрута Ком - Емине за 4 дни 13 часа и 5 минути, второ място в скоростното изкачване на Айфеловата кула (8:12 м), из-преварването на Драгалевския лифт на Витоша с 6 се-кунди, скоростното изкачване на петте най-високи вър-ха в България за по-малко от 23 часа; в спорта ориенти-ране: 6-о място на световно първенство, Унгария (2009), 6-о място на европейско първенство, България (2010), 6-о място на световно първенство, Швеция (2012), 2-ро място на европейско първенство, Швеция (2012), побе-дител в трите най-големи щафети в света (Юкола, 10 МИЛА и 25 Манна): 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, много-кратен балкански и държавен шампион по ориентирание през 2003 и 2014, държавен шампион по лекоатлетически крос и планинско бягане: 2010, 2011, 2012 и 2014 г.

Г-н Николов, кога започ-нахте състезателната си дей-ност като ориентировач?

През 1997 година започнах да се занимавам с ориентира-не в Сливен, в който живях до 18-годишна възраст. Това бе в СКО „Сините камъни“ – част от едноименното туристическо дружество. От 2003 година за-почнах да го правя професио-нално – тренирах, участвах в състезания, възстановявах се.

Какво Ви накара да избере-те ориентиранието и планин-ското бягане?

Природата. Като дете пре-карвах много време в плани-ната – с моите родители в Сливенския Балкан или с мо-ите приятели, когато станах по-голям. Родителите ми от много малки с брат ми ни во-деха из Карандила, на екскур-зионни летувания, в Родопите. Те са причината планината да е нещо толкова специално за мен. Освен това в Сливен жи-веех много близо до планина-та. В един момент попаднах на ориентиранието и то супер мно-го ми хареса, защото спорту-вах, пътувах всяка седмица, отиваш на различно място, бя-гаш в природата, сам си с кар-тата и със себе си, взимаш ре-шения как да стигнеш от място до място. Едно от чаровните неща в ориентиранието е, че то ти дава свобода – има марш-рут, но ти се дава свобода за начина, по който да преминеш по него.

Какво Ви дава и какво Ви отнема спортът?

Спортът като цяло само ми е давал, отнемал ми е някак-ви неща, за които някога си мислех, че са важни. От много ранна възраст спортът учи на дисциплина и на правила, кои-то, ако след време пренесеш в живота, те действат и там – да си дисциплиниран, да си на-белязваш цели, да работиш за тяхното постигане, да имаш търпение. Иначе всички знаем, че спортистите водят доста еднотипен начин на живот – те все са по лагери и по състеза-ния.

В едно интервю говорите за Вашите ключови думи: последователност, креатив-ност и упоритост. Това ли е формулата на Вашия успех?

Спортът ме е научил на по-следователност в постигането на целта. Много често тази цел се променя и това съвсем не

е лошо. Смятам, че човек тряб-ва да бъде креативен и по-скоро любопитен. Любопитството води след себе си креативността, за-щото когато човек си казва „Хай-де да пробвам това, хайде да пробвам онова“ – тогава започва да измисля и начини как да го направи. Когато хората ме питат „Защо правиш това?“, аз им отго-варям: „Защото ми е интересно да видя мога ли да го направя, как ще го направя, възможно ли е изобщо да се направи“.

Бихте ли направили класа-ция на многобройните си по-стижения?

На първо място бих поставил резултата от спорта ориентира-не – и то не медала, който спече-лих на Европейско първенство, а по-скоро в началото, когато ста-нах шести на световно първен-ство през 2009 г. Този резултат беше следствие на 6-7 години труд, през които тренирах, за да постигна моята цел. Единствено упоритостта и търпението бяха ключа, за да се случи това. Зна-еше се, че скандинавците имат тотална хегемония в ориентира-нето и никой не може да ги побе-ди. През 2003 г. беше моето пър-во световно първенство. В нача-лото аз и треньорът ми Наталия Величкова бяхме единствените, които вярвахме, че такава пости-жение е възможно. Постепенно, с времето започнах да постигам някакви резултати и предприех една много важна стъпка – да се преместя да живея в Швеция. Започнах да тренирам в шведски клуб. Масовостта на спорта там е наистина на едно друго ниво. Бях в Борланге – град с около 100 000 души и в него имаше три клуба по ориентирание. Клубът, в който

членувах, се казва „Стора туна“ и имаше 2000 членове. Така на практика отиваш на трениров-ка, а получаваш конкуренция, каквато в България има само на най-големите състезания – дър-жавно първенство, купа „Бъл-гария“. На шведското държавно първенство конкуренцията е като на световно и знаеш, че на едно такова състезание, ако постиг-неш някакъв резултат, то това съ-ответно ще доведе до резултат и на голямо първенство.

С годините започнах да пости-гам резултати, които ме добли-жаваха до целта и много повече хора в България започнаха да ми вярват. Това определено бе дълъг път и заради това този ре-зултат бе толкова важен. След него много бързо всяка година успявах да надграждам, защото аз не спрях до там. Смених моя клуб от шведски в норвежки, за-щото станах един от най-добрите в клуба и някак си буксувах, тъпчех на едно място. Питам се, как може да имам още по-голяма конкуренция? Като намеря по-до-бър клуб. Знаем кои са най-добрите три клуба в света. Бяха два норвежки и един финландски. Вече бях име в света на ориен-тиранието и когато се преместих в норвежки клуб, там на вся-ка тренировка имах по няколко световни медалисти около себе си, с които се състезавах рамо до рамо, черпех знания, трени-рах с тях и дойде време, когато започнах да ги побеждавам на тренировките и нещата се слу-чиха. Когато си направил първа-та крачка, нещата стават много по-лесно. Всички големи щафе-ти, които можеха да се спечелят, ги спечелих. Най-голямата щафе-та в света в Юкола събира около 25 000 участника. Най-голямата шведска щафета е със 100 000 участника. Успях да спечеля ме-дал на европейско първенство, и то в Швеция, където на финала преминаха 10 000 души.

През всичките тези години тър-ся сам и с приятели, партньори и спонсори средства, с които да си осигуря някакъв начин на живот, за да мога да тренирам, да пъту-вам, да се състезавам. Българ-ската федерация по ориентирание ми е помагала, колкото да отида на европейско или на световно първенство. В Норвегия казват „Ние нямаме премии за олим-

пийски медалисти. Смятаме, че нашите състезатели, като станат олимпийски шампиони, са доста-тъчно известни и разпознаваеми, за да си намерят спонсори. Ние им помагаме до тогава.“, т. е. те помагат, когато най-много има нужда.

Как всъщност преминахте от ориентиранието към планинско-то бягане?

От 2010 година започнах да участвам на едно състезание – X Co Adventure Cup, и то на шега, с един приятел. Бяха направили един чудесен маркетингов про-дукт. Аз го спечелих няколко пъти поред, то беше по двойки, с моя партньор. В един момент си ка-зах какво да направя сам, за да привлека цялото внимание вър-ху себе си и то да е нещо, което никой досега не е правил. И да има спортен елемент, който хо-рата да видят, с добър спортен резултат. Тогава дойде идеята за скоростно изкачване на петте върха и това, което получихме като медийно внимание и гледа-не, надмина очакванията ни. Три-те национални телевизии бяха на старта в Калофер, а фина-лът беше в Драгалевци. Имахме живо проследяване с gps тракинг, иммахме специален сайт, който за 24 часа беше рефрешнат над по-ловин милион пъти и го бяха гле-дали над 20 000 души. След това исках да направя нещо, което да е още по-трудно, още по-дълго и исках да съм първият човек, който ще пробяга маршрута Ком - Емине за под пет дни. Първи-ят път не стана, но вторият път успях. Малко по малко, след по-стигнатите успехи в ориентира-нето, фокусът ми се измести върху планинското бягане и започнах да го практикувам. Може би, ако

бягане и сега съм на по-друг етап от живота. И през цяло-то това време съм имал идеи, които съм случвал. Някакво състезание, някакъв медийен проект, състезание, което съм организирал, някакво бизнес начинание и сега животът ми продължава да е също толко-ва динамичен. Да не кажа, че е още по-динамичен и нямам време за нищо. Никога не съм имал време да седна и хубаво да помисля за равностметка. Имам своите цели и вярвам, че човек трябва винаги да е зает с нещо, защото това го движи на-пред. А когато човек се застои твърде дълго на едно място и буквално, и метафорично, за-почва твърде много да мисли и понякога да се самосъжاليا-ва. Аз за нищо не съжалявам в спортната си кариера – за про-пуснати ползи или пропуснати шансове за отличия.

Когато изкачвах скоростно петте върха, когато преминах маршрута Ком – Емине, кога-то правих обиколката на Вито-ша, наричах това предизвика-телство не за друго, а защото никога не съм знаел предва-рително дали ще мога да го направя. Никога не бях бягал толкова дълги дистанции, нико-га не съм изкачвал петте върха наведнъж за 24 часа, наистина не знаех дали това е възможно. Когато заставах на старта на тези предизвикателства, за мен това беше наистина тръпка, и тази дума изцяло бе облечена със смисъл.

Освен спорта какво друго е важно за Вас?

Семейството. Със съпругата ми сме женени от пет години. Естествено, тя е най-близкият

се бях родил в някоя от сканди-навските държави и бях започнал да тренирам от петгодишен (а аз започнах на 15 години), тогава може би щях да искам да стана десет пъти световен шампион. Това, което ми дава планинското бягане (а ориентиранието не тол-кова) е, че отивам на още по-ди-ви места, много навътре в плани-ната.

Правите ли си някаква рав-ностметка за постиженията и предизвикателствата в спорт-ната Ви кариера?

Първо, че успях да мина от ориентиранието към планинското

ми човек. Занимава се с рекла-ма, аз със спорт. Двамата мно-го успешно успяваме да балан-сираме взаимоотношенията си и да ни е хубаво заедно. Ние не сме просто двойка, която споделя едно място за живее-не, постоянно намираме теми за разговор и това ни прави много близки.

А какво Ви предстои?

От две години работя, а пък заради пандемията не съм пъ-тувал много – миналата година през ноември беше първото ми пътуване за последните две години. Отидох на европейско първенство по скайрънинг. Тази година ще се фокусирам вър-ху няколко състезания, защото през 2022-ра ставам на 40. Има една граница за мен, около 37-мата година, когато усетих, че много по-трудно започвам да се възстановявам. Това, което пра-вя през последните две години, е да избирам състезанията си. А това са „Пирин екстрийм“, оби-колката на Витоша, „Мальовица скайрън“ и няколко състезания в чужбина. Имам идея за един зи-мен проект, но не бих искал още да говоря за него.

Интервю на Емилия МАТЕИНА

КЮСТЕНДИЛСКОТО ТУРИСТИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО СЪС ЗАСЛУЖЕН ПРИЗ ЗА 2021 ГОДИНА

Управителният съвет на Българския туристически съюз отличи ТД „Осогово - Кюстендил“ за най-добро дружество с бази, което има множество качествени туристически прояви през 2021 г. Оценен е и цялостният принос през всичките тези десетилетия, през които дружеството е допринесло за развитието на туризма, като съхранява заветите на Алеко Константинов и ги предава от поколение на поколение.

ТД „Осогово“ гр. Кюстендил е основано през 1914 г. и е сред най-ранните дружества, създадени в България. То има за цел осигуряване на условия за практикуване на туризъм в неговите различни видове и форми, насочени към активен отдих сред природата; за развитие на активности като ориентирание, алпинизъм и спелеология; колотуризм, воден туризъм, екотуризм, спорт и туризъм за всички, туристическа самодейност и др., както и за привличане на все повече млади хора към тези дейности в свободното време. Председател на ТД „Осогово“ - Кюстендил е Христо Абаджиев, а секретар - Силвия Михова. В Управителния съвет на дружеството са Росица Борисова (адвокат), Мая

Кожухарова (архитект), Любомир Младенов (планински водач и инспектор в „Инспекция по труда“ - Кюстендил) и Стоян Дергалиски.

ТД „Осогово“ - Кюстендил е собственик на: хижа „Иглика“, която сега е в ремонт и през 2022 г. ще бъде официално открита; хижа „Осогово“, ресторант „Студен кладенец“ и на хотелски комплекс „Три буки“. Всички те са възможни изходни пунктове за изкачване на първенеца на Осоговската планина - връх Руен.

Една от приоритетните задачи на дружеството е развитие на детския и ученически туризъм. ТД „Осогово“ - Кюстендил организира: походи и обучения на деца от детски градини и училища в района; конкурси за рисунки, засаждане на дървета, почистване на планината; скаутски лагери, състезания и игри в района на хижите. В подобен вид прояви участниците придобиват познания за планинарството като средство за физическо и духовно израстване, необходимата екипировка, ориентирание в планината, работа с карта и компас, ходене по различни планински терени, оцеляване и оказване на първа долекарска помощ и др.

ТД „Осогово“ използва предимствата и възможностите, с които разполага община Кюстендил.

Територията на Осогово е включена в Европейския зелен пояс. Дружеството участва в много проекти с ученици от всички училища с цел да повиши осведомеността и да осигури пряка връзка на децата и младите хора с природата чрез дейности, свързани с изучаване и опазване на биоразнообразието и застрашените видове в региона и създаване на предпоставки за устойчиво развитие в тази област.

Сред основните задачи на дружеството са и полагането и поддържането на маркировка и обезопасяването на туристическите маршрути и пътеки. Негови членове участват в работа с карта и компас, ходене по различни планински терени, оцеляване и оказване на първа долекарска помощ и др.

Като спортна дисциплина ориентиранието няма зрелищен характер, но има много приятели, защото ориентиранието с карта и компас в непозната местност съчетава в себе си динамика на атлетизъм, техника, мисловна дейност, умения за бързи и точни решения в сложна обстановка и може би и най-важното предимство е контактът с природата, който облагородява.

Ориентиранието в Кюстендил се развива от 1959 г. През 1992 г. е основан Спортен клуб по ориентирание „Руен 92“. Негови състезатели участват в национални и регионални състезания, държавни първенства по ски и лятно ориентирание. Всяка година представители на СКО „Руен 92“ печелят първи места. В периода 1998 - 2006 г. възпитаници на клуба два пъти стават балкански шампиони и участват в две европей-

ски първенства. Град Кюстендил е домакин на редица републикански първенства. От 1994 г. насам всяка година клубът организира открито състезание по ориентирание за купа „Кюстендилска пролет“.

Към дружеството има и клуб по колоездене „Велоспорт“.

среща на ветераните. През юни в продължение на три дни за Празника на черешата гостуват туристи от цялата страна и имат възможност да се запознаят с местните традиции и забележителности.

Туристически хор „Осоговско ехо“, под ръководството на диригента Димитър Цветков, се изявява във всички прояви на града и печели отличия на много фестивали в страната. Пожелаваме здраве и още много успехи, защото песните ни правят щастливи и повече български.

Международен туризъм. Дружеството успешно развива връзките със своите съседни държави от Северна Македония и Сърбия. На връх Руен и на пирамида 106 при село Жеравино всяка

година се събират туристи от трите държави с развети национални знамена.

Пешеходен туризъм Екскурзионното летуване е най-добрият начин за почивка в планината - добра компания, красива природа и прекрасно настрояние.

Дружеството поддържа активни връзки с Областната администрация и с Община Кюстендил, БЧК, РЗИ, Планинската спасителна служба, Горското стопанство, Читалище „Братство“, Отдел „Култура“ към Община Кюстендил и участва в редица съвместни прояви.

Управителният съвет на ТД „Осогово“ - Кюстендил благодари на всички членове на дружеството, поздравява ги за тази награда и им пожелава здраве и туристическо дълголетие!

Силвия МИХОВА - секретар ТД „Осогово“ - Кюстендил

Продължение от стр. 5

ЗАСЛОН „БОТЕВ“

Намира се в Калоферска планина, в м. Полянката, в западното подножие на вр. Ботев, на 2053 м н. в., GPS: 42.718534°N 24.904397°E. Представлява сграда с капацитет 35 места в 3 стаи с по 7, 8 и 20 легла, оборудвани с постелен инвентар, външни санитарни възли, вътрешна баня, централно парно отопление, собствено ел. захранване, туристическа столова в битов стил, кухня, интернет, телевизия. Предлага се храна по предварителна заявка. Отворен е цялгодишно и е с постоянен персонал. Заслонът е пункт от Европейски маршрут „Е-3“

Изходни пунктове: Карлово (през х. „Васил Левски“) – 8 ч., Карлово (през х. „Равнец“) – 6.30 ч.; Калофер (през х. „Рай“ и вр. Ботев) – 7.15 ч.; Априлци – кв. Видима (през х. „Плевен“) – 5.30-6.00 ч.

Съседни туристически обекти: вр. Ботев – 0.45 ч.; х. „Тъжа“ – 3.40 ч.; х. „Рай“ (през вр. Ботев) – 2.45 ч.; х. „Рай“ (през м. Равнака) – 4.30 ч.; х. „Плевен“ – 2.30 ч.; х. „В. Левски“ – 3.30 ч.; х. „Равнец“ – 4.30 ч.; х. „Добрила“ (по билото) – 7.30 ч.

Стопанин: БТС – София, тел.: 0878/197451, 0878 544 880, 02/4912321

ХИЖА „РАЙ“

Хижата се намира в Калоферска планина, в м. Рая, в южното подножие на вр. Ботев, на 1422 м н. в. GPS: 42.696769°N 24.931100°E. Представлява сграда с капацитет 110 места с вътрешни и външни санитарни възли, външна баня, собствено ел. захранване, отопление с печки на твърдо гориво и парно, туристическа столова със 70 места и бюфет, където се предлагат горски чай, кафе, супи, скара, бира и безалкохолни напитки.

Изходни пунктове: От Калофер – 4.30 ч. пеша (от Калофер до м. Паниците има 6 км асфалтово шосе и още 3 часа пеша); ж.п. гара Калофер (на Подбалканската ж.п. линия) – 5.15 ч., гарата е на 3 км от Калофер.

Съседни туристически обекти: вр. Ботев – 2.30 ч.; х. „Васил Левски“ – 4.30 ч.; х. „Плевен“ – 5.30 ч.; х. „Тъжа“ – 5.30 ч.; обекти за алпинизъм и скално катерене; в близост се намира най-високият водопад на Балканския полуостров – Райското пръскало, с височина 124 м (обект от 100 НТО – печатът се намира при хижаря).

Стопанин: ТД „Хайдут“ – Калофер

Телефони за резервация: тел. 0882966494, 0882966491

Телефон за информация на х. „Рай“ тел. 02/4910007

ХИЖА „РАВНЕЦ“

Намира се м. Чобански егрек, в масива Равнец (южно разклонение на Калоферска планина). Представлява масивна двуетажна сграда с капацитет 24 места и с вътрешни и външни санитарни възли и баня, има Wi-Fi. Сградата е водоснабдена, електрифицирана, отоплението е с парно на твърдо гориво. Хижата разполага с 4 стаи с по 4 легла, 1 стая с 8 легла, както и с туристическа кухня и столова. Отворена е цялгодишно.

Изходен пункт: Карлово – 2 ч. пеша по маркирана пътека през м. Орешака.

Съседни туристически обекти: билната местност Равнец – 2 ч. (важно кръстовище на туристически пътеки), х. „Васил Левски“ – 3 ч., х. „Плевен“ – 6 ч., х. „Рай“ – 5.30 ч., з. Ботев – 4.45 ч., вр. Ботев (2376 м) – 5.15 ч. Пътеките са маркирани.

За информация и резервации: 0896688523; 0888 287878

Стопанин: ТД „Васил Левски“ – Карлово, тел. 0896688523

ХИЖА „ПЛЕВЕН“

Хижа „Плевен“ се намира в Средна Стара Планина, в северното подножие на връх Ботев, в местността Бъзов дял, над кв. Видима на град Априлци. Открита е през 1971 г., състои се от две сгради – малка и голяма хижи с общ капацитет на легловата база 130 места. Санитарните възли и бани са етажни, в част от стаите има мивки. Хижите са водоснабдени, електрифицирани. На разположение на туристите са туристическа столова, ресторант, бар, библиотека, читалня, спортно игрище, ски писти и ски влека, карт за ориентирание. Районът предлага алпинистки терени в Северен Джендем.

Почти целият комплекс е наскоро реновиран и е идеално място както за летен, така и за зимен туризъм. Местността съчетава едни от най-красивите природни дадености на Балкана и е идеален изходен пункт както за връх Ботев и пещера Водните дупки, така и за множество планински дестинации, подходящи за кратки разходки и по-продължителни походи.

До х. „Плевен“ се стига от град Априлци (кв. Видима) – 5 км. по асфалтов път до м. Мазането и от там 1.30 ч. по маркирана пътека.

Съседни обекти: заслон „Ботев“ – 2.20 ч., вр. Ботев (2376 м) – 3 ч.; х. „Васил Левски“ – 5.30 ч.; х. „Рай“ – 5 ч., х. „Балкански рози“ – 6.30 ч., х. „Жубавец“ – 7 ч., х. „Амбарица“ – 6 ч. (през Костенурката и връх Купена), х. „Яворова лъка“ – 4 ч., х. „Зора“ – 1.30 ч.

Стопанин: ТД „Кайлъшка долина“ – Плевен, тел. 0988 777701, тел. 0988 777701 и фейсбук: Хижа Плевен

ЩАСТЛИВИ СМЕ ДА СПОРТИВАМЕ И ПАЗИМ НАШИТЕ ТРАДИЦИИ

и екология – Опознай и съхрани 2001“ – Етрополе.

За събитието пристигнаха близо 300 туристи от цялата страна: Българска федерация по Туризм – София, Български туристически съюз – София, Дружество за туризъм и спорт „Мургаш 77“ – София, ТД ПЕС „Мусала“ – Самоков, ТД „Драгойца“ – Ябланица, ТД „Амбарица 1912“ – Троян, ТД „Черноморски простори“ – Варна, ТД „Венеца“ – Ботевград, ТД „Вежен“ – Тетевен, ТД „Кайлъшка долина“ – Плевен, ТД „Родопея“ – с. Ягодина, ТД „Руен“ – Пловдив, ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора, ТД „Калабак“ – Петрич, ТД „Момини двори“ – Гоце Делчев, Младежко туристическо дружество „Родина“ – Ботевград, СТПД „Академик“ – Русе, група „Приятелството е богатство“ (Тетевен, Етрополе, Ябланица, Ботевград), планинска група „Краси“, група „Ком-Емине“, руско-български клуб „Купонджии 30 +“, спортен клуб по туризъм „Етрополе 2001“, ТД „Старопланински турист“ – Етрополе и Сдружение „Туризм, спорт

и екология – Опознай и съхрани 2001“ – Етрополе. Сутринта на 29 януари туристите с 4-часов поход преминаха по маршрут от Етрополе до манастир „Света Троица“ (Етрополски манастир) под ръководството на туристическо дружество „Туризм, спорт и екология Етрополе“. Колоната се виеше като змия из красивите дебри на Балкана, настроението бе повече от празнично, заради чистия въздух и великолепните планински панорами. Не липсваха и песни. На поляна до манастира любезните домакини от етрополското дружество посрещнаха туристите с топла супа, салата и питки бял хляб (по обичай, свързан с култа към бог Сабазий), връчиха им грамоти за участие и окичиха главите им с венци от бръшлян.

Кати Дочева – председател на ТД „Туризм, спорт и екология – Опознай и съхрани 2001“ – Етрополе., Делка Кавъркова – дългогодишен деятел на БФТ, инж. Васил Николов от УС на

БТС и председателят Българската федерация по туризъм г-н Веселин Виха присъстваха.

Покрай разпал да се наслади на червено вино. Извиха кръжни късния следобедна планина, нана с много насържествено посрещнаха туристите с топла супа, салата и питки бял хляб (по обичай, свързан с култа към бог Сабазий), връчиха им грамоти за участие и окичиха главите им с венци от бръшлян.

На 30 януари предвождани от и екология Етрополи от бръшлян, Там край разпал хова музика, раз

На 29 и 30 януари т. г. в Етрополе се проведе туристическият празник „Свети Атанас“. От най-дълбока древност в Етрополе е съхранен уникалният тракийски празник „Атанасовден“, свързан с изкачване на връх „Свети Атанас“ в околностите на града. И до днес етрополци отбелязват „Атанасовден“ в последната неделя на месец януари. Според народното поверие на този ден бог Сабазий събличал кожата и обличал копринената риза.

на
дерация по
ел Пендичев поздра-
ите.

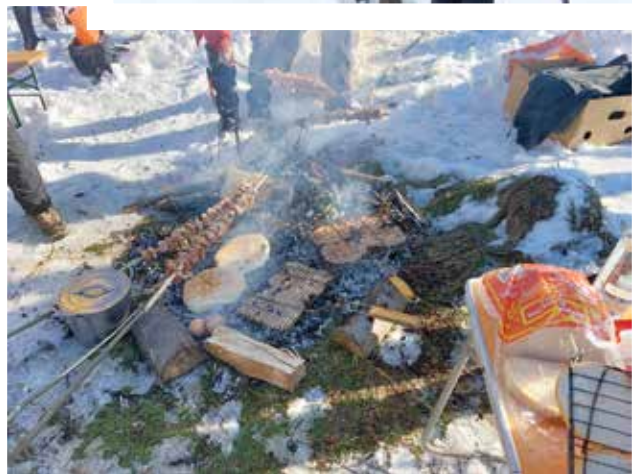
ените огньове всеки можеше
а топъл чай, греяна ракия и
като на празник, туристите
хора, които продължиха до
д. Вечерта се състоя тради-
ска другарска вечер, изпъл-
строение, танци и ритуал по
решане на бог Сабазий.

рано сутринта туристите,
водачи от ТД „Туризм, спорт
поле“, някои окичени с вен-
изкачиха връх Свети Атанас.
ените огньове свиреше ду-
насяше се аромат на прясно

изпече-
на скара, стър-
чаха шишове печено
месо с глава лук на върха,
разнасяха се топли напитки.

Щастливи сме, че ни уважиха тол-
кова много групи от цяла България
и Русия на многовековния празник
на Община Етрополе. И сме удовлет-
ворени, че така съхраняваме и спо-
деляме традициите и в трудни за град
Етрополе времена.

Кати ДОЧЕВА – председател на ТД
„Туризм, спорт и екология - Опознай и
съхрани 2001“ - Етрополе

КАТИ ДОЧЕВА:

ИЗПИТВАМ
УДОВЛЕТВОРЕНИЕ, ЧЕ
ХОРАТА МИ ВЯРВАТ

Най-напред, какво бихте разказали за себе си, г-жо Дочева?

От малка се занимавам с планинарство и не мога да живея без планината, може би защото израснах сред красивия Етрополски балкан. Това ми идва от вътре – никой никога не ме е карал насилно да ходя в планината и въобще сред природата. Баща ми беше планинар, с него много обикаляхме и през 1972 г. станах член на ТД „Старопланински турист“. През 1984 г. ме наградах със званието „Отличник на БТС“ и имам много хубави планинарски спомени от онова време.

Изкарах няколко зимни и летни курсове за планински водачи, за да обновявам периодично знанията си, а и за да допълня необходимите документи според последните изисквания. Също така съм и инструктор по туризъм – преминала съм два курса. Просто често законите в тази сфера се менят и ние трябва да се приспособяваме към тях. Нашето дружество – ТД „Туризм, спорт и екология 2001 Етрополе“ е регистрирано в Министерството на туризма през 2009 г. През 2001 г., когато работех като учителка, организирахме клуб към училището. Винаги сама съм си плащала курсовете, освен миналата година, когато община Етрополе плати моите курсове за инструктор по туризъм, след като разбраха, че се налага да бъдем регистрирани в Министерството на младежта и спорта. В дружеството ни има седем човека, регистрирани като инструктори в Министерството на младежта и спорта. Семейна съм, имам две деца.

Това, че си от малкото жени, председатели на ТД, пречи или помага?

По начало съм мъжка натура, затова нямам проблеми от такъв характер.

Би ли представила вашето ТД, кога е създадено, какви дейности развива?

Първоначално през 2001 г. създадохме клуба „Туризм, спорт и екология“ с девиз „Да пазим и съхраним българското“, който самите деца измислиха. Тогава бяхме член на Българската федерация по туризъм, а един от членовете на нашия Управителен съвет предложи да станем членове и на БТС. За целта се наложи да се пререгистрираме като туристическо дружество, както изискваше законът през 2017 г. Тогава решихме името на дружеството да носи името на клуба, като се добави и името на нашия град – Етрополе. Той датира от 2600 години и има богата история.

Пешеходният туризъм е номер едно в нашата дейност. Другият акцент е работа с деца (над 100 на брой) и ученици от ОУ „Христо Ясенов“. Провеждаме различни спортно-туристически игри, бели и зелени училища на планина и море, построяване на палатки, пешеходни и колоездни походи и пр. В последните години заради пандемията се ограничихме и много внимаваме да спазваме противоепидемиологичните мерки и спазването на законовите разпоредби. Тази година с децата бяхме 10 дни на Шумнатица в Рила, миналата ги водихме на море и на ски. През май м.г. направихме и туристически събор за деца. Освен това имам силен екип, на който разчитам за реализацията на проявите.

Имам силна позиция в развитието на туризма в града. Родителите на подрастващите ми вярват, сами идват да ме молят да водя децата сред природата. Преди водех децата им, а сега и внуците им. Самите малчугани често ме питат кога пак ще има поход, колоезден тур, зелено училище или нещо друго. От април обикновено започват големите републикански състезания. Идват и ме питат: „Защо не ни събираш?“ Отговарям им – по-важно е да ги съхраним, деца, виждаме колко сериозна е епидемиологичната обстановка.

Възрастните членове на дружеството са около 60 души, децата са отделно, заради възрастта си те нямат право да гласуват. Според мен би било добре в Устава на БТС да бъде регламентирана възрастовата граница, от която туристите могат да имат пълноправно членство в дружествата. До 18-годишна възраст е едно, след тази възраст – друго.

От какво не сте удовлетворени, как-

ви са проблемите?

Много ме боли, че БТС няма лиценз за спортно-туристическа дейност, което пречи в работата с различни институции. Иначе работя много добре с Община Етрополе. Подкрепят ме млади хора, аз ги уча и те много разчитат на мен. Същото се отнася и за различни държавни организации и НПО. Много съм благодарна за помощта, която ни оказват МОК „Елаците“.

Според мен федерациите по ориентирани, туризъм и алпинизъм трябва да са членове на БТС, за да могат всички да си сътрудничат пълноценно при провеждането на различни прояви, каквато например е походът „Ком – Емине“. Повечето от хижите по маршрута се стопанисват от наематели на туристически дружества в системата на БТС. Първото важно нещо е да се реши въпросът с неизяснената собственост на някои обекти, да не се търсят наематели по договорни отношения, а да бъдат назначавани хижари по трудов договор към самите дружества. Важно е да има добро управление на местно ниво спрямо хората, които стопанисват хижите, така че обектите да се поддържат в добро състояние, да не тънат в разруха.

Поддържате ли международни връзки с планинарски дружества от други страни?

Да. Ние сме член на Сдружението на туристически дружества от балканските страни, в което участват седем държави. От България там членуват още ТД ПЕС „Мусала“ - Самоков, ТД „Родопей“ - Ягодина и ТД „Погледец“ – Бистрица. Всяка година имаме по една обща среща, като домакините се редуват. През 2019 г. тя се състоя в Етрополе, участваха над 160 човека, организирахме мероприятия на много високо ниво. През изтеклата 2021 г. в Словения срещата премина също на много високо ниво – имаше три пешеходни пътя с различна трудност и продължителност, разглеждане на забележителности, заедно проведохме културно мероприятие. Тези срещи помагат да обменяме опит. Например колегите от Белград всяка седмица в почивните дни по предварително изготвен план са в планината. Пътуват още в петък вечерта.

Какви задачи и амбиции си поставяте за бъдещето?

Важно е да продължим да се развиваме в правилната посока. Проявите ни са тежки, с по над 100 човека. За родителите е особено важно децата им да бъдат извеждани в планината, те искат да ги водим на зелени и бели училища, да ги поверяват на ръководители, които умеят да работят с деца. Точно родителите ми дадохме куража да продължа работата с деца, въпреки преживяните трудни моменти. Затова изпитвам удовлетворение, че хората ми вярват.

Днес преживяваме пик на планинарството в страната. Сега е моментът БТС „да стъпва на педала“ и да не изпускат кормилото, защото има конкуренция. Това е моят извод от дългогодишния ми опит и рутина.

Обстановката в сектор туризъм е динамична, въпреки фактора пандемия. Участвала съм в проекти на общината, свързани с работата с деца, помагала съм. Също и в проект, свързан с полагането на маркировка до връх Свети Атанас. Това бе изпълнено от деца през 2001 г., като материалът на знатиците бе от парен бук. За него с времето се изисква поддръжка и сега се наложи да го заменим с универсални табели от ламинат, жалони, табели по дърветата, съгласно Наредбата за маркировката, предоставена от БТС.

Търсим място в планината за изграждане на някаква база. Не сме в природен парк, но има проблеми от друго естество – военни обекти и пр., но не сме се отказали от идеята.

Девет души от дружеството преминах курсове за полагане на маркировка. От средата на август м.г. изградихме 12 жалона зимна маркировка по маршрути в Етрополския балкан. Сега започваме да допълваме с още, но тава ще става поетапно и постепенно.

Интервю на Петя ИВАНОВА

РЕЗЕРВАТ „РОПОТАМО“

ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТ С УВРЕДЕНИ КРАСОТИ

Хиляди български и чуждестранни туристи всяка година пребивават на нашето Черноморие и получават наслада от красотата на морския пейзаж и реалната здравословна полза от съчетанието на морската вода, слънцето и пясъчните плажове. Все по-голям брой пътешественици посещават долното течение на река Ропотамо. Това е така, защото този обект дарява осеен морска благодат и едно изключително богатство на природна красота, видово разнообразие на ботаническия свят и възможности да се научи нещо за една уникална природна среда, която не се среща другаде по Европейския континент. Още първата половина на 20 в. наши и чуждестранни ботаници и природоизследователи са проявявали подчертан интерес към ботаническото богатство по бреговете на р. Ропотамо. Това продължава и в днешни дни.

Районът е местообитание на прелетни птици, които пребивават там два пъти годишно за кратък отдих, по пътя Виа Понтика. Учени, ботаници, природоизследователи, поклонници на красотата на Ропотамо още в средата на първата половина на 20 в. са отправяли мотивирани предложения към държавните институции да бъдат положени необходимите грижи за опазването на района в неговия девствен за онова време вид.

Така на 28 септември 1933 г. Министерството на земеделието и държавните имоти със специално писмо разпоредило на Бургаския районен горски инспектор да постави под специална, най-строга охрана двата

бряга на р. Ропотамо.

Проблемите, свързани с евентуалното посегателство върху уникалната природна среда, които произтичат от бурното развитие на туристическата индустрия и от евентуалното строителство, налагат да се вземат сериозни мерки за защита на Ропотамо. Така бе създадена защитена територия „Ропотамо“ от категорията „народен парк“, в която влизаха резерватите „Аркутино“, „Морски пелин“, „Змийския остров“ и природните забележителности Лъвската глава и Устието на реката. С това се считаше, че обектът е поставен под сериозна защита и опасности от посегателства са невъзможни.

Настъпи един период, за съжа-

ление много кратък, през който природозащитната общественост и ботаниците повярваха, че защитената територия по-нататък само ще се охранява и изучава. На практика се случи тъкмо обратното.

В средата на 20 в. в района на долното течение на Ропотамо бяха извършени недопустими увреждания на природната среда, които някои научни деятели оценяват като екологична катастрофа. През 1978 г. 336.6 ха бяха изключени от Държавния горски фонд и по-конкретно тези, които се намират в Народен парк „Ропотамо“ и са включени в т.нар. Заградена зона. Тя бе под разпореджане на Бюрото на Министерския съвет. С разпореджане на Комитета по култура от 5 юли и от 2 октомври 1984 г. са предоставени 235 ха, в т.ч. 148,9 ха от парковата територия, за изграждането на Международен детски творчески екоцентър „Знаме на мира“. Започна недопустимо за този район високо-механизирано строителство, на разстояние по-малко от 500 м от резервата Аркутино. Тук, на Андреева могила, е монтиран висок кулокран, с който започна подравняване на терена и подготовка за строителство на бунгала, столова, салони за занимания и забавления на бъдещите

обитатели. Допуснато бе изсичането на част от горите и изравняване на терена. Изграден бе нов обходен път Созопол – Царево, който заобикаля бъдещото вилно селце. Точно срещу Андреева могила, перпендикулярно на морския бряг, бе построен кей с дължина 96 метра. Неговото предназначение бе в бъдеще там да акостира малки и големи плавателни съдове. Докарани са огромни скални маси, чакъл и други инертни материали, бетон и желязо. Кейт никога не изпълни предназначението си, но стана причина Розата на морските вълни да загребва пясъка от северната страна на кея, превърнал се в една никому ненужна и вредна за природната среда буна и да го прехвърля на юг от нейния нос. За няколко години на юг от буна морските вълни натрупаха над 2 млн. куб. м. пясък и се образуваше пясъчна пустиня в продължение на 150 м по брега.

Излъчването на шум, отровни газове, транспортна механизация и пребиваването на голям брой строителни работници се отразиха пагубно върху защитената територия, обект на редица международни конвенции.

През лятото на 1990 г., по категоричното настояване на Националното движение „Екогласност“ и лично на неговия лидер Петър Слабаков, Комитета по горите извърши необходимите административни действия и цялата отнета от горското ведомство територия бе върната в неговите функции и задачи.

Съгласно Закона за защитените територии резерватите и националните паркове преминаха във функциите на Министерството на околната среда. През 1992 г. това министерство заличи от списъка на защитените територии резерватите „Аркутино“, „Морски пелин“ и „Змийския остров“ и природните забележителности Лъвската глава и Устието на Ропотамо. Създаден бе най-големият по площ Природен резерват „Ропотамо“, който се простира на територия от над хиляда хектара. С този акт за природата нищо добро не се случи. До 1992 г. резерват „Аркутино“ бе в режим на защита, който разрешава по дървена пътека над водната повърхност с дължина 20 м и ширина 50 см да влизат любители на природата в езерото, да се наслаждават на красота

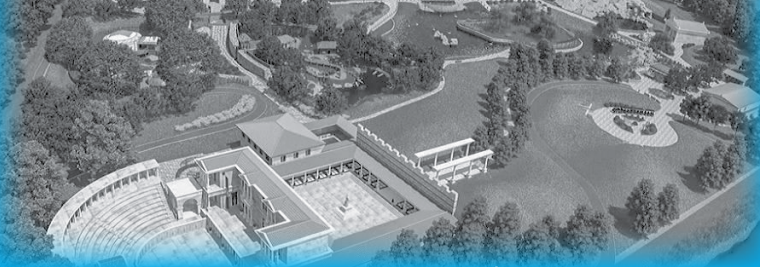

тата на жълтите и бели лилии и множество други цъфтящи треви и храсти. В близките на езерото околности пасат няколко бивола. Тези домашни животни имат навик през горещите летни дни да се потапят във водата. Така те разбиват натрупаната от предишни години растителност по дъното и допринасят за по-дълъг живот на езерото. След 1992 г. посетители не се допускат, биволите са прогонени и цялата площ на езерото е плътна обрасла с най-различна растителност. Водна повърхност не се вижда. В действителност „Аркутино“ изчезна.

Резерват „Ропотамо“ граничи с Държавно представително ловно стопанство със същото наименование. Само една мислена ивица разделя резервата от ловното стопанство. Ловните чакала, в които наши и по-често чуждестранни ловци ловуват елитен едър дивеч, са разположени по границата на резервата. Това представлява сериозна опасност за дивите животни, защото много често попадат под обстрела на ловците.

Обектът е включен в европейската екологична мрежа „Натура 2000“. Това е само формално, защото до края на 2021 г. МОСВ не пожела да издаде заповед, с която се конкретизира режима на защита и възможностите за някаква човешка дейност.

НАЙ-ГОЛЕМИЯТ КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ ПАРК В СВЕТА ОТВОРИ ВРАТИ ДО ВАРНА

През пролетта на 2021 г. отвори врати за посещения най-големият и първи по рода си културно-исторически и развлекателно-образователен парк в света. Замислен като мащабен комплекс, разположен в завършения си вид на 700 декара площ на 33 км от град Варна, Исторически парк предлага интерактивно пътуване до 10 000 години назад във времето през петте епохи на човешката цивилизация. На

място ще бъде пресъздадено развитието й, случило се по нашите земи от епохата на халколита и неолита, през славната история на траките и Рим, до разцвета на Първото и Второто българско царство.

Чрез различни интерактивни и сетивно-образователни формати мястото предлага на посетителите досег с древни и антични култури, като се превръща в абсолютна революция в културно-историческия туризъм

и запълва нарастващото търсене за исторически забележителности в световен мащаб.

Работата по Исторически парк е започнала преди близо осем години, а от момента на планирането до сега са включени над 4000 души, сред които са едни от най-добрите български археолози-консультанти, писатели, музиканти, скулптори, майстори занаятчии, възстановчици и историци, които изпълняват прецизно проекта в цялостния му реалистичен вид. Използваните материали са изцяло автентични за епохите – камък, дърво, мрамор и керамика.

Планира се целият обект, в пълна функционалност, да бъде завършен през 2022 година, като в момента е готова първата фаза – халколит, неолит и траки и зона за почивка с езера.

bgbezgranici.com

ХОСПИС „МАРИНЕЛА“
ДОМ ЗА СТАРИ ХОРА В СОФИЯ

Хоспис „Маринела“ е специализирано лечебно заведение, лицензирано от Регионален център по здравеопазване – София и Министерство на здравеопазването. Пациентите получават 24-часово денонощно обслужване и медицинско наблюдение. Приемат се възрастни и болни лица в слединсултно състояние, хронични заболявания, след тежки оперативни интервенции, онкоболни, хора с травми и др.

За всеки пациент при постъпване в стационара се изготвя индивидуална рехабилитационна програма. При необходимост се провеждат консултации с лекар-специалист. За настанените

се грижи екип от лекар-консултант, анестезиолог-аниматор, специалист по палиативни грижи, медицински сестри, болногледачи, рехабилитатор и социален работник. Храната е здравословна и съобразена със състоянието на пациентите.

Хосписът се намира в кв. Овча купел, на ул. „Любляна“ № 34-Б. Представлява просторен уютен дом със стаи с по 2 легла и собствен санитарен възел. Разполага с 60 многофункционални легла. Обстановката е уютна и модерна, хигиената се поддържа на високо ниво, стаите са оборудвани с всички съвременни удобства.

За повече информация:
hospismarinela.com
Телефони: 087 871 05 01 и
088 392 04 22

ЕХОЮБИЛЕИ

70 ГОДИНИ ОТ СЪЗДАВАНЕТО НА ЦЕНТРАЛНИЯ АЛПИЙСКИ ЛАГЕР В БЪЛГАРИЯ

Както е известно, за начало на организирания алпинизъм у нас е приета датата 19 ноември 1929 г. Тогава, в една от залите на читалище „Славянска беседа“, се учредява Българският планински клуб (БПК), преименуван малко по-късно в алпийски (БАК). В следващите няколко години той прави твърде много за популяризирането и развитието на алпинизма в България. Въпреки това до Втората световна война клубът си остава една елитарна организация, която няма нито един клуб извън пределите на столичния град. Клубът не се занимава с подготовка на млади алпинисти, а приема в редовите си само хора, които вече са доказали своите умения и знания в областта на алпинизма и планинарството.

Още в първите години след войната новото ръководство на БАК приема като първа своя грижа масовизирането на този малко познат у нас спорт. Като се ползва предимно опитът на съветските алпинисти, у нас започва провеждането на курсове за подготовка на начинаещи алпинисти. С няколко катерачни курса, проведени на Лакатник, Витоша и Враца, Централният комитет по алпинизъм (ЦКА) поставя ново начало и поема курс към масовизиране на алпинизма в цялата страна. Обучението преминава при голям ентузиазъм, но показва и някои слабости, както в организационно, така и в педагогическо отношение. Поради това, че курсовете се провеждат без откъсване от работа, често се налага отсъствия както от лекции, така и от упражнения на терен. Организиран на различни места, от различни хора и с най-елементарната материална база, тези курсове не дават пълноценна подготовка.

Поради това бюро на Републиканската секция по алпинизъм (РСА) нееднократно обсъжда тези въпроси и преценява, че за да достигне и алпинизмът нивото на останалите видове спорт у нас, е необходимо подготовката на алпинисти да се води непрекъснато и целогодишно. В съответствие с това на специално разширено заседание на РСА, проведено на 22 април 1951 г., единодушно се взема решение за откриване на Централен алпийски лагер (ЦАЛ), по подобие на съществуващите по това време в Съветския съюз.

Непосредствено след това важно решение започва усилената подготовка с проучване на опита на съветските лагери, осигуряване на база, екипировка и съоръжения, разработване на програма за занятията и редица още неща. Откриването на първото алпийско училище у нас е най-неотложният и съществен въпрос, който вълнува и занимава ръководителите

Старши инструкторът и доайен на туризма и алпинизма Емил Милчев

на алпинизма в България в края на 1951 г. и началото на 1952 г. В това напрегнато време най-голяма активност проявяват Петър Златев, Александър Белковски, Андрей Тодоров, Цанко Бангиев, Ганчо (баща) и Тотко (син) Игнатиеви, Енчо Петков, Христо Борисов, Георги Атанасов, Никола Шопов и редица още от най-дейните ни алпинисти.

С подчертан интерес и голям ентузиазъм идеята се приема и от тогавашния председател на Републиканската секция по алпинизъм при Върховния комитет за физическа култура и спорт (ВКФС) Веселин Дашин. Независимо от голямата му политическа ангажираност, той играе много важна роля не само в координацията между доброволните сътрудници, членовете на комисията и ръководните органи на ВКФС, но взема най-активно участие и в редица практически действия при подготовката на това най-важно мероприятие на българските алпинисти в края на 1951 г. и началото на 1952 г. Та нали точно тук, в подножието на планината, в град Самоков, той всеки ден е дишал чистия планински въздух на Рила.

В резултат на това ползотворно сътрудничество на 14 януари 1952 г. усилията на всички се увенчават с успех. С постановление № 43 на Министерския съвет е разрешено разкриването на алпийски лагер. „Министерският съвет на Народна република България – се казва в постановлението, разрешава на Върховния комитет за физическа култура и спорт (ВКФС) да организира с помощта и съдействието на Министерството на Народната отбрана (МНО) и Министерството на вътрешните работи (МВР) постоянен алпийски лагер“. По-нататък се посочва, че обучението трябва да се води през цялата година, а времетраенето на всяка смяна да бъде от 21 дни. Важен и съществен момент в постановлението е това, че то дава право на участниците в курсовете да ползват служебен

отпуск, като получават 75 % от заплатите си.

На 29 януари 1952 г. бюро на РСА определя ръководството на лагера и поради организационни затруднения решава в първите смени да се обучават по 64 души, само военнослужещи. Вместо на Рила, както е било предвидено, първоначално се решава лагерът да започне на хижа „Вихрен“ в Пирин, а цивилните смени да започнат от 1 юни в Рила. Трудностите първа предстоят. РСА и нейните подразделения не разполагат с материална база. Алпийският инвентар е крайно недостатъчен и се налага да се допълва от самите алпинисти и инструктори.

Зимата на 1952 г. се оказва изключително снежна. По шосето от Разлог, откъдето тръгва военнопиринският ешалон, до Банско има повече от 60-метрова снежна покривка (по това време пътищата не се почистваха). Въпреки всичко на 17 март 1952 г. започва изнасянето на материалната база, чиято тежест възлиза на повече от шест тона. Четиридесет тежко натоварени катъра и 60 войника поемат нагоре към хижа „Вихрен“. От Банско към хижата път няма, а снегът е над метър и половина. Започват тежки и героични дни. Животните затъват в дълбокия сняг и движението им става невъзможно. Тогава напред с лопатите излизат войниците, за да копаят траншеи в дълбокия сняг. Два дни продължава този исторически път до хижата. В тази тежка битка истински героизъм показват момчетата от ротата на лейтенант Идаки Динев от Разлог. Само благодарение на любовта на войничката към техния командир и като следват неговия пример, късно през ноща на хижа „Бъндерица“, която тогава е запустяла и не работи, пристигат хора и животни. Над хижата снежната покривка надвишава три метра и движението на животните става невъзможно. Нагоре започва още по-голяма мъка, но само за хората, защото те трябва да изнесат на гръб целия 6-тонен багаж до крайния

Георги Кирилов

пункт – х. „Вихрен“. Въпреки, че „Бъндерица“ не предлага никакви условия за нощувка, хора и животни прекарват една трудна, студена и много мъчителна нощ.

Самото откриване на лагера става на 19 март 1952 г., на открито пред хижа „Вихрен“. Драги мои помощници и курсисти, казва началникът на лагера Ганчо Игнатиев, днес е най-светлата дата в историята на българския алпинизъм. Най-голямото ни мероприятие, нашата гордост, мечтата на българските алпинисти – Централният алпийски лагер, е вече действителност. Благодарение на ВКФС и РСА днес започва първият учебен ден на първото наше училище в планината.

Първата смяна започва в следния състав: Ганчо Игнатиев – началник, кап. Тодор (Тотко) Игнатиев – началник на военните части, Андрей Тодоров – завеждащ спортната част, Емил Милчев (Шмайзера) – старши инструктор и инструктори – Христо Борисов, Енчо Петков, Никола Шопов, Иван Мишев, Николай Шехларски, Христо Попов, Васил Настев и Георги Кирилов, и лекар – капитан д-р Чолаков. Към ръководството на лагера е причислен и хижарят на „Вихрен“ Димитър Генов, известен на туристите повече като Мики.

Веднага след откриването на лагера се изнасят три лекции. Никола Шопов говори за „Същността и значението на алпинизма“, а Емил Милчев запознава курсистите с планините на света.

С най-голям интерес е посрещаната лекция на Николай Шехларски „Минераложки и петрографски строеж на скалите“, която, както казва Енчо Петков, „възторжено е аплодирана“.

Първият етап от лагера, наречен „Пирински“, преминава при много трудни условия, но въпреки това в три смени са подготвени 191 млади алпинисти, както следва: първа смяна – 63 курсиста с успех 3.50, втора смяна – 97 курсиста с успех 4.20 и трета смяна – 59 курсиста с успех 4.20.

Наред с пряката теоретическа и практическа учебна работа, от целия състав – ръководство, инструктори и курсисти, са направени и редица спортни изкачвания и траверси при трудни зимни условия. От 64 души масово е изкачен трудният ръб на Муратов връх. Пак при зимни условия е преминат целият ръб от Тодорин връх, през Василешки и Бъндеришки чукари до Дончови караули. Осъществено е и първото масово зимно преминаване на Карстовия ръб на Пирин, познат като „Кончето“.

Интензивната учебна и спортна дейност, извършена през този период, е безспорна, и затова оценката, която ръководството на ВКФС дава за него, е много добра. А това означава, че идеята ще продължи да се реализира, но вече не в Пирин, а в Рила.

доц. Сандю БЕШЕВ

Откриването на 19 март 1952 г.

Доайенът на ЦАЛ, ЦПШ, УЦ „Мальовица“

30 ГОДИНИ НАЦИОНАЛЕН ПАРК „РИЛА“

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ЗА ИДНИТЕ ПОКОЛЕНИЯ

Идеята за създаване на защитена територия в Рила, в която да се опазват неповторими природни дадености и присъщите им биологични видове, е много стара. Началото на защитените територии у нас се поставя през 30-те години на 20 век, в резултат на инициативите на Съюза за защита на родната природа. През 1933 г. са обявени първите резервати „Силкосия“ в Странджа и „Парангалица“ в Рила. По-късно се заражда идеята да се създадат и такава територии, в които хората да могат да се разхождат, да отидват и да изучават растителни и животински видове, т.е. освен резервати да бъдат създадени паркове с национално значение. Разговорите между учени, държавници, общественици и любители на природата стартират още в началото на 30-те години, когато започват дебатите дали Витоша да бъде парк или високата част на Рила планина около връх Мусала. През 1934 г. е обявен първият на Балканския полуостров Национален парк „Витоша“. От този момент на природата в България започва да се гледа като на обособен обект на правна закрила. От 1934 г. до 1992 г. изминават почти 60 години до обявяване на Рила за защитена територия.

Преди да бъде обявен Народен парк „Рила“, в планината били обявени редица природни забележителности, като водопади, скални образувания, вековни дървета и исторически места. Изучаването на нейните ландшафтни форми и образувания и на богатото ѝ биологично разнообразие започва още през 19 в., но сведения за живота в Рила има още от времето на Евлия Челеби (17 в.). През нея минавал най-прекия път, който свързва Тракия с Гърция и Македония, както и военният път Виа милитарис.

Разцвет в изследването на Рила и на нейното биологично разнообразие се достига през 19 в., когато редица български и чуждестранни учени проучват

планината, събират хербарни материали и издават различни научни публикации.

Народен парк „Рила“ е обявен на 24 февруари 1992 г. със заповед № 114/24.02.1992 г. на министъра на околната среда, на основание чл. 17 и чл. 22 от Закона за защита на природата, с цел да се запазят завинаги в полза на обществото комплекси от саморегулиращи се екосистеми и присъщото им видово разнообразие, местообитания на редки и застрашени видове и съобщества, характерни и забележителни пейзажи и обекти на неживата природа, които имат световно значение за наука и културата. Той има обща площ 107 923,7 ха, от които горски фонд 67358,7 ха, и високопланински пасища и ливади 40565 ха. Разположен е на територията на две области (Софийска и Пловдивска) и единадесет общини.

Така през лятото на 1996 г. Комитетът по горите, с цел изпълнение на цитираната по горе заповед, създава административна структура Управление на Народен парк „Рила“ със седалище в гр. Дупница.

Поради настъпили промени след влизане в сила на Закона за защитените територии Управлението на Народен парк „Рила“ е закрито и на негово място е създадена Дирекция на Национален парк „Рила“. С обнародвания в бр. 133 от 11.11.1998 г. на „Държавен вестник“ Закон за защитените територии три от народните паркове са прекатегоризирани в национални, а останалите - в природни паркове. Националните паркове преминават под юрисдикцията на Министер-

ството на околната среда и водите, а природните остават към Национално управление по горите в Министерство на земеделието и горите. Със заповед № РД – 504 от 29.12.1998 г. на министъра на околната среда и водите е създадена Дирекция „Национален парк Рила“ с административен център Благоевград.

Изготвянето и публикуването на Плана за управление на парка става възможно благодарение на подкрепата от Отдела за околна среда, енергетика и социален преход към Бюрото за Европа и Евразия на Американската агенция за международно развитие. Осъществени са редица работни срещи с експерти и заинтересовани страни по региони. Проведено е широко Обществено обсъждане, на което екипът, изготвящ Плана, го представя пред заинтересованата общественост. Планът е приет с решение на Министерски съвет и започва неговото изпълнение - поредица от работни срещи сред обществеността, заинтересованите страни, учебните заведения за запознаване със защитената територия, нейното биоразнообразие и правилата за поведение, които гражданите трябва да спазват. Служителите от парковата охрана бяха основните посредници за разясняване на ползата от защитената територия и какво е позволено да бъде извършвано в нея, за да бъде съхранена природата. Започва обучение на служителите, обмяна на опит и на добри практики, включително и в чужбина, за да може и Национален парк „Рила“ да стане част от европейската дива природа и от голямото семейство „PAN Parks“.

ти, а именно контрол и охрана на защитената територия, мониторинг, съсредоточен върху няколко определени животински вида като дивата коза (емблемата на националния парк), глухаря, кафявата мечка, няколко вида птици. Едва впоследствие е разработена Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие от Изпълнителна агенция по околната среда, след поредица работни срещи.

През тези години дирекцията на Национален парк „Рила“ се утвърди като институция, отговорна за опазване на защитената територия и на нейната безценна природа. Мониторинговите дейности и научните изследвания, провеждани в националния парк, показват ниво на много добре съхранено биологично разнообразие и природни местообитания. Регистрира се голямо увеличаване на популацията на много диви животински видове – балканска дива коза, кафява мечка, вълк, благороден елен, европейски лалугер, а от растителните видове - рилски ревен, рилска иглика, жълт планински крем, нарцисовидна съсънка, както и различни видове гъби. Установени са нови находища на някои от тях. Всички тези видове и местообитания като цяло обуславят облика на националния парк и определят неговата висока консервационна стойност.

Проектите „Устойчиво управление на Национален парк „Рила“ - I-ва фаза“ и „Устойчиво управление на Национален парк „Рила“ - II-ра фаза“ по Оперативна програма „Околна среда“ безспорно са най-големите, най-мощните и може би най-трудни за изпълнение, по които сме работили. Сред основните резултати по проектите е изграденият Посетителски информационен център в Самоков, създадените специализирани маршрути и погледни места, проведените обучителни програми, разработените образователни материали и интерпретативни обучителни модули, както и дейностите за опазване на рилската иглика, борбата с ерозията. Изградени са също противопожарни просеки, извършени са дейности за опазване и възстановяване на популациите на пернатоногата и врабчова кукумявка и още много други. По втора фаза на проекта са изпълнени дейности, свързани с прилагане на мерки за ранно откриване и предотвратяване на щети от възникнали горски пожари, ограничаване на движението на посетителите през увредени участъци от проектните природни местообитания, залагане на феромонни уловки и ловни дървета, реализиране на система за регистриране на изстрели и др. Приоритет в проектите е опазване и възстановяване на популации-

те на балканска дива коза на територията на националния парк, тъй като той е обвързан с видовете и местообитанията от защитената мрежа „Натура“ и ние се спряхме на този вид.

Успешно приключи проект „Засилване капацитета на защитени зони чрез иновативна методология за устойчивост“, с акроним BIO2CARE, финансиран по Програмата за Европейско териториално сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A „ГЪРЦИЯ – БЪЛГАРИЯ 2014-2020“, по който Дирекция „Национален парк Рила“ изпълни редица дейности. Изграден бе **Посетителски информационен център - Благоевград**, достъпен за хора със специални нужди и в неравносечно положение. Той е обособен на място, което обхваща голяма част от основния туристопоток на Благоевград в стария квартал „Вароша“. Местоположението на центъра е стратегическо и е изходна точка към защитената територия и зона.

Голямо постижение е изграждането на **Контролно-информационен пункт „Седмте Рилски езера“** за нуждите на Дирекция „Национален парк Рила“ в района на Седмте рилски езера. В част от сградата се предоставят помещения за база на ПСС при БЧК за по-бърза и своевременна реакция при оказване на помощ на пострадали туристи.

От страна на дирекцията на парка са изградени доста кътове за отдих с информационни табла, с указания за поведение и изискванията към посетителите, за опазване на чистота и т. н.

Мотото по случай юбилея „30 години Национален парк „Рила“ – предизвикателство за идните поколения“ е избрано неслучайно, защото, както неведнъж сме казвали, тази защитена територия принадлежи на младото и на следващите поколения, тя ще остане завинаги, а целта е да я съхраним с нейните естествени екосистеми. Предизвикателствата са свързани с опазването и поддържането на естественото състояние и единството на природните елементи и екологичните процеси в тях, предоставяне на възможности за образование, научни изследвания, екологосъобразен туризъм, създаване на предпоставки за поминък на местното население и, разбира се, търсене на партньорства и съмишленици за постигане на високи резултати по отношение на дългосрочните цели на защитената територия.

Красимир Андонов - директор на НП „Рила“, инж. Николчина Георгиева и доц. д-р Стефан Кирилов - главни експерти

Съгласно Закона за биологичното разнообразие със заповеди на министъра на околната среда и водите се създава защитена зона „Рила“ първо за опазване на дивите птици, а малко по-късно и за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Ако направим кратка ретроспекция за изминалите тридесет години, трябва да посочим, че първоначално се започна с неговия обем от приоритетни дейнос-

Искате да отидете на място, където да затаите дъх пред разкрилата се пред вас живописна гледка. Това е иорданският Монт Небо, на 10 км от града на мозайките Мадаба, откъдето 120-годишният библейски пророк извървял пътя, за да стигне до 817-метров връх. Небо или Невó (Syagha) не е най-високият в планинската верига Абарим в Западна Йордания, но гледката към Мъртво море, Палестина, Израел и река Йордан е зашеметяваща. Не случайно сам Господ я представя на пророка Мойсей според Библията, за да види за първи път Обетованата земя, без да може да стъпи в нея. „Мойсей се изкачил на планината Нево, в земята Моав (днес Йордания), и оттам видял земята Ханаан (Обетованата земя), в която Бог е казал, че няма да влезе; Тогава Мойсей умря там.“

Разбирате защо мястото е притегателно за туристите, както и за религиозните поклонници, които от векове са привлечени от Светите земи. От Библията (Второзаконие 34:6) е ясно, че Мойсей е погребан другаде, но на самия връх е разположен Мемориал на Мойсей, който отбелязва смъртта му, след като е видял края на дългото пътуване на израелтяните, отвъд долината на Йордан. Точно както изисква традицията, на върха на планината е построен манастир в чест на пророка преди 1600 години, който от малка черква през IV век прераства във византийска базилика два века по-късно. Днес е модерен храм, в който се съхранява деветметровата великолепна мозайка от 531 година.

Можете да посетите библейския комплекс на път от столицата Аман към Мъртво море. За предпочитане е да отидете до Монт Небо сутринта, въпреки че комплексът работи от 8 до 18 часа. Така, съвсем като библейския пророк, ще успеете да съзрете долината на река Йордан, град Йерихон и дори Йерусалим при ясен ден. Сутрин слънцето няма да ви заслепява и по моисеевски ще ви плени панорамната гледка към Палестина, Мъртво море, оазиса Жерико, ако няма мъгла.

Сега лесно можете да влезете срещу билет от два иордански долара, докато преди векове за целта е трябвало да се задвижи тежка каменна порта във формата на воденичен камък. Днес той е изложен в градината и всеки позира за снимка пред него, но когато манастирът е бил от „затворен“ тип, тежката 2 тона врата се отваряла само за да пропусне новия поклонник и никой не напускал манастира, известен като Kufer Abu Badd.

Започнах с описание на живописния изглед, тъй като хиляди туристи и поклонници искат да зърнат това, което Господ е позволил на Мойсей да види в последния миг на живота му – Светите земи. Но Монт Небо (Syagha) предлага още куп впечатляващи неща.

Любимото място за спомен е скулптурата на разпятието с увита около него змия на върха, дело на италианския творец Джовани Фантони. Тя изобразява жезъла на Мойсей – с него, според библейските писания, пророкът разделя на две Червено море. С жезъла

МОНТ НЕБО

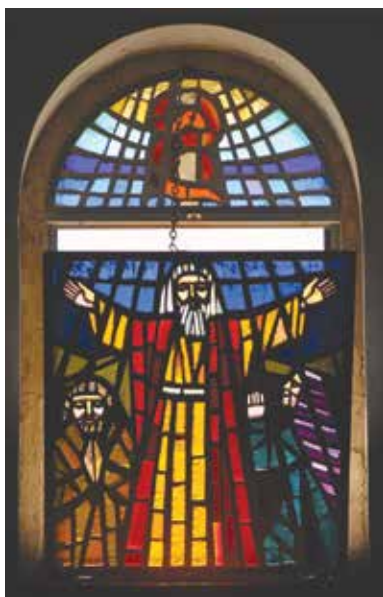
ОТ ТУК ГОСПОД ПОКАЗВА ОБЕТОВАНАТА ЗЕМЯ

си Мойсей с удар по скалата в пустинята кара да бликне извор и провокира десетте божии напасти в Египет. В „Изход 4:1-25“ на Библията четем: „Мойсей в отговор каза: „Няма да послушат гласа ми, защото ще кажат: „Не ти се е явил Господ.“ Тогава Господ му каза: „Какво е това в ръката ти?“ А той рече: „Жезъл“. И каза: „Хвърли го на земята“. И той го хвърли на земята и жезълът стана змия и Мойсей побягна от нея. Но Господ каза на Мойсей: „Простри ръката си и я хвани за опашката“ – и той простря ръката си и я хвана, и тя стана жезъл в ръката му – за да повярват, че ти се е явил Господ, Бог на бащите

им, Бог Авраамов, Бог Исааков и Бог Яковов...“

Пред монумента от желязо се снимат всички заради изумителната гледка, след което разглеждат Базиликата на Мемориала на Мойсей, където са съхранени уникални мозайки от времето на Източната римска империя. През VII век към четириъгълната християнска църква е добавен параклис за кръщение. Светилището се споменава в Peregrinatio Aetheriae от Егерия и е част от поклонническите пътувания до Светите земи, които тръгват от Йерусалим, преминават през оазиса Йерихон, водопада Аюн Муса (водопада на Мойсей), планината

францисканците през 1933 г. купува от бедуините хълма Сияга и довършва археологическите разкопки, проведени от учени от Францисканския библейски институт. От средата на 1930 г., когато са оповестени първите археологически проучвания на планината, тя е отворена за по-

Небо и завършват в горещите извори на Маин.

Плоча в началото на комплекса напомня, че сега мястото се стопанисва от ордена на францисканците. През 2008 г. е построена новата сграда, която цели да съхрани и експонира археологическото наследство – останките от базиликата и по-довете с мозайки. Ордена на

клонници.

През 1864 г. археологическите експедиции са под ръководството на херцога на Люин и тогава френски археолози заснемат руините на светилището. В този период са проучени и други уникални християнски обекти в близост и се доказва ролята на училището за мозайка през 6-7 век в района на днешна Мадаба.

Още през 1863 г. археологът Фелисиен дьо Солси идентифицира планината Небо с Джебел Неба (буквално „планината на Мойсей“). Църквата е построена за първи път в древността, за да отбележи мястото на смъртта на Мойсей. Запазен е мозаечният ѝ под, който според тълкувателите показва живота преди и след Христос – войни и страдания, а след това – мир и любов. През 530-531 г. храмът е разширен, към него са пристроени параклис на името на Божията майка и баптистерий. По-късно всички съществуващи по това време църковни сгради са обединени в манастир. Навремето тук е имало 12 извора, които сега са пресъхнали и е останал само един.

В последните десетилетия над руините е издигнат метален подслон, проектиран в Оксфорд, но работата е прекъсната от арабско-израелската война от 1967 г. Възобновяване на дейностите настъпва между 1976 и 1984 г., а от 1984 г. работата по консолидацията е завършена и в резултат базиликата може да се използва за литургии, за излагане на реставрираните мозайки и др. В момента на мястото на бившия манастир се издига т. нар. църква „Св. Мойсей“. Основната цел на общността е „възраждането на съзерцателен и молитвен живот, съчетан с гостоприемно отношение към поклонниците“. Благодарение на иорданските власти и францисканците днес Небо посреща хиляди туристи и поклонници всяка година.

Папа Йоан Павел II на 9 март 2000 г. посещава библейското място по време на своето поклонение в Светите земи, засажда маслиново дърво до византийския параклис, а визитата му е увековечена с паметник, който може да се види в красивата градина на комплекса. Посещението на папа Бенедикт XVI на 9 май 2009 г. в неговото апостолско пътуване до Светите земи, когато изнася реч и поглежда от върха на планината в посока Йерусалим, превръща този регион от Хашемидско кралство Йордания в още по-популярна туристическа атракция и място за религиозен туризъм.

Небо е най-посещаваното място в Йордания от поклонници. Мемориалът се намира близо до King's Way, основният маршрут, който минава от север на юг през цяла Йордания. Арабското население също почита пророка Моисей, наричайки го „Муса“ и на негово име са кръстени множество места в цялата страна – Една Муса, Вади Муса, Айн Муса и т.н. Затова хората от различни религии идват в планината Небо. И докато учените още се питат къде е погребан Мойсей, тук ли е Библейският град и търсят доказателства, туристи, поклонници от различни държави и религии идват в Монт Небо да се полюбуват на величието на природата, да разгледат уникалния исторически и библейски обект, да се почувстват част от Божието творение – като пророка Мойсей да могат да съзрат Обетованата свещена земя.

Антоанета ТИТЯНОВА

IN VINO VERITAS

ТРИФОН ЗАРЕЗАН
СВЕТЕЦЪТ - ЛОЗАР

Лозя, грозде и вино има отпреди 9000 години и вероятно още оттогава има и дни на веселие-то сред природата. В Рим веселбите били покровителствани от Бакхус, а при траките – от Сабазий. При славяните пък се появил Свети Трифон Зарезан. Така се редили векове, за да има и сега такива дни, превръщащи се под формата на дни на лозаря в едни от най-масовите излети сред природата.

Славянският покровител на веселието е с много имена – Трифон Зарезан, Трифон Пияница, Трифон Чипия. По предание се смята брат на божията майка Света Богородица. Веднъж Трифон ѝ се присмял, че ходи на църква за молитви, а е родила като мома. Света Богородица го проклела да си отреже носа. Не вярвал на клетви Трифон и веднъж като отишъл да зарязва на лозето, навел се и рекъл: „Тази лоза пък ей така ще я отрежа“. Рекъл и замахнал с косе-та, но тъй като бил попиен, не улучил лозевата пръчка, а нос си и оттогава бил наречен Чипия.

Лозарският празник по случай зарязването на лози е на 1 февруари по стар стил и на 14 февруари по нов. Той се приема като време на преход от зимата към пролетта. Но да си припомним кой е Св. Трифон. Роден е през 225 г. в село Комсада в Малоазийската област Фригия. Ако се доверим на легендите, той още от юноша правил чудеса. Римският император Гордиан (238 – 244) имал много красива дъщеря, Гордиана, която заболяла тежко. Никакви лекари от империята не могли да ѝ помогнат. Тя все повтаряла, че никой не може да ѝ помогне, освен Трифон. Като не виждал друг начин за изцеление, императорът наредил да се открие има ли такъв човек. Оказало се, че има и той бил само на 17 години. Довели го в Рим и помогнал на Гордиана. Императорът го дарил щедро, но Трифон раздал полученото на бедни хора. По време на следващия император Декий Траян било започнато голямо гонение на християните, а Трифон бил християнин. Въпреки че бил известен с много извършени чудеса, римската стража го открила във Фригия. Обезглавили го с меч.

Освен празник на лозарите по стара традиция Трифон Зарезан е празник и на овощарите, и кръчмарите, както и на градинарите. В този ден и те не пропускат да се възползват от дара на бог Дионис – виното.

обща трапеза, пеят се песни, играят се хора. Преди да се отсече първата пръчка, лозарите застават с ножичката с лице към изгрева, за да се помолят на бога Слънце да налее гроздето с много светлина и захар. Практика е да се избира цар на лозята, на чиято глава се слага венец от отрязани лозови пръчки. Привечер празнуващите тръгват да се прибират и когато срещнат му дават да пие вино. Като се пие, се казва: „Тази година берекетът да е повече!“. Често срещан обичай е отрязани лозови пръчки да се отнасят у дома, а шише с вино или ракия да се закопава в края на лозето, като при закопаването се казва: „Да го чува Дядо Господ от градушки и мана!“. Никога не се забравя на първата зарязана лоза да се прелее вино в корените.

Силистренска област
ТД „Дочо Михайлов“ – Силистра – 0882966455; 0882966454
ТД „Караджата“ – град Дулово – 0882995039, 0893602898
Сливенска област
ТД „100-те войводи“ – Сливен – 0899825074
ТД „Алеко 1900“ – Нова Загора – 0882966199, 0882966200
ТД „Нова 07“ – Нова Загора – 0888264775; 0885/888871
Смолянска област
ТД „Студенец“ – Чепеларе – 0886777017, 0877222992
Хижа „Изгрев“ – 0897728495; 0896754533
Хижа „Чудни мостове“ – 0888474355; 0898907671
Хижа „Скални мостове“ – 0882966278; 0882966277
Хижа „Пашалийца“ – 0888547654 – в основен ремонт и в момента не работи
УЦ „Пещерняк“ – Чепеларе – 0877222992 – в основен ремонт
ТД „Орфей 1970“ – Девин – 0890222515, 0876535435
Хижа „Орфей“ – 0890222515
Пещера Дяволското гърло – 0890222515
ТД „Карлък“ – Смолян – 0886936644; 0889218780
Пещера Ухловица – 0888912212
Хижа „Смолянски езера“ – 0889906595
Хижа „Преспа“ – 08877904077
Хижа „Студенец“ – 0886936644
ТД „Перелик“ – с. Широка лъка – 0988800850
ТД „Родопя“ – с. Ягодина – 0888519981, 0895658546, 0895658558, 0889903642, 0895658550
Ягодина пещера – 0895658558
Хижа „Тешел“ – 0895658553
ТД „Триградски скали“ – с. Триград – 0896715175; 0879170808
Хижа „Триградски скали“ – 0896715174
ТД „Момчил юнак“ – с. Момчиловци – 0878718252
Хижа „Момчил юнак“ – 0878718252

Старозагорска област
ТД „Еделвайс 57“ – град Гълъбово – 0886098408
ТД „Соколна“ – с. Габарево – 0899048817; 0878/750055; 0889307304
ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък – 0431/62566, 0882966489, 0882966490
Хижа „Бузлуджа“ – нова – 0886970859
Хижа „Бузлуджа“ – стара – 0882966490, 0882955304, 043162566
ТД „Овчарица“ – с. Ковачево – 0882966388; 0882966387
ТД „Сърнена гора“ – 0887641670 и 0888963981
042/627044, 0882966462; 0896688560
ТД „Средногорец“ – Чирпан – 0882966442, 0885787420; 0889722955

София - Град
ТД „Ал. Константинов 1899“ – 0887 847 007 и 0899635941
ТД „Еделвайс“ – 0896 688556 и 0878955588
Хижа „Еделвайс“ – 0888512381
ТД „Зелена България“ – 0896715908
ТД „Кремиковци“ – 0888455750 и 02/9943048
Хижа „Мургаши“ – 0888950346
СТД „Люлин-Баня“ – 0887641670 и 0888963981
СТД „Мургаши 77“ – МВР – 0888919811 и 0888497843
Сдружение на туристическите хорове в България – 0899881702
„Хор Планинарска песен“ – 0878522105
ТД „Сирена“ – 0877798779, 0888298779
Хижа „Тинтява“ – 0889099055
ТД „Урвич“ – 0882966321
Хижа „Планинец“ – 0889730182
СТК „Мотен“ – 0888305333, 0888414747
Хижа „Алеко“ – 02/9671113, 0876860235, 0877101427
АТД при БАН – 02/9892241 и 0897/731992
ТД „Камендел 1934 - Бояна“ – 0882727201, 0878754631 и 0878754631
Хижа „Камен дел“ – 0897209797
ТД „Боерица“ – с. Владая – 0897575884, 0879436672
ТД „Дино 2012“ – 02/8683204 и 0889489334

Борис САНДАНСКИ

exoКАЛЕНДАР

ФЕВРУАРИ - МЕСЕЦ НА ПРЕЧИСТВАНЕТО

До 46 година пр. Хр. февруари е стоял на 12-то място в календара на годините. Идвал когато януари, месецът на двуликкия Янус, вече обръщал едното си лице към идващото обновление на природата. Заслугата да стане от дванадесети втори е на Гай Юлий Цезар. По негова заповед Александрийският астроном Созиген извършил реформа в тогавашния календар. Римляните го нарекли фербуариус. Това означава извършвам очищение или по-точно пречистване. Думата фебрио пък идва от името на етруския бог Фебруус, почитан като владетел на подземното царство, на смъртта и на душите на покойниците.

Според митолозите Фебруус е отъждествяван и с бог Плутон. Месецът бил посветен на бог Фебруус, защото през втората му половина се извършвали обреди за здраве и дълголетието на жи-

вите, отправяли се молби за опрощаване греховете на мъртвите. Римляните му определили най-малко дни – 28, а това идвало и от факта, че е бил месец на смъртта и още, че в този месец в древния Рим се изплащали дългове, а никому не е приятно да плаща дългове, та хубаво било месецът да е с по-малко дни, та да се отстрочат.

В календара на Созиген, обаче, се губели 6 месеца от годината. Така за 4 години се губел по един ден. Решението било намерено, като на всеки четири години февруари се увеличавал с един ден и ставал с 29 дни, а годината била наричана високосна.

Старорусите са наричали февруари стедун, белорусите – лютий. Лютий бил и за поляците, а за луизиците – зимски. Сърбите го зовели сечен, а словациите – леденец. В китайския календар месецът е посветен на вто-

рата луна. Старите гърци го наричали перитос, а древните македонци – анестерион. В календара на старобългарите пък е известен с името шегор, дума, означаваща вол, която го отвежда до заимстване от китайския. Това се узнава от Именник на българските ханове. Славяните по нашите земи го наричали Малък Сечко. Така е известен сред народа и сега, а Голям Сечко е януари. Историята обяснява това име с факта, че през февруари някогашните заселници из тези земи излизали в гората да секат дървета, за да започнат подготовка на местата за посеви и да се засичат брези за получаване на брезов сок.

Февруари е месец и на много празници, най-известни от които са Денят на Св. Трифон, Денят на лозаря, още Власовден, Чуминден и други.

Борис САНДАНСКИ

Скъпи читатели,

за да ви бъдем максимално полезни и в бъдеще, участвайте в нашата анкета.

1. Как разбрахте за вестника?

- от реклама по
- следя го отдавна
- видях го по сергиите
- казаха ми за него
- други

2. Колко броя на вестника сте чели?

- това е първият
- 2-3 броя
- следя всеки брой

3. Какво ви кара да се абонирате или да купувате в „Ехо“?

- харесва ми първа страница
- препоръчаха ми го
- купувам го редовно
- познавам вестника и го купувам от време на време
- конкретна тема
- други

4. Ще купите ли следващия брой на вестника?

- да
- не
- не знам
- зависи от

5. Как бихте определили вестника с една дума?

- актуален
- развлекателен
- стилен
- интелигентен
- информативен
- професионален
- досаден
- други

6. Ако сте чели в „Ехо“ отпреди пет години /стария му вид/ обновеният „Ехо“, сравнен с него е:

- по-стилен
- по-информативен
- по-специализиран

- по-популярен

- по-скучен

- други

7. Каква информация бихте желали да присъства повече?

- обща туристическа
- специализирана за пешеходен туризъм
- специализирана за други видове туризъм
- представяне на туристически дружества и проекти
- повече материали на здравна тематика
- интервюта с известни личности
- развлекателни текстове
- пътешествия, маршрути и дестинации
- лични мнения и позиции
- за секса
- здравословно хранене и диети

8. Какво предпочитате?

- „Ехо“ да бъде тясно специализирано издание на БТС
- „Ехо“ да бъде магазинен вестник за туризъм и отдых
- „Ехо“ да бъде специализирано издание на БТС, но да има и други материали

9. Съществува ли въпрос или тема, за която бихте желали да получите информация от страниците на вестника?

Професия

Вашата възраст е:

- 20 - 30 години - 41 - 50 години
- 31 - 40 години - над 50 години

ТЕЛЕФОНИ НА ТД И ОБЕКТИ
В СИСТЕМАТА НА БТС

Сдружение Туристическо дружество "Чернатица" – Пловдив – 0886941245

Хижа „Академик“ – 0886941271

Хижа „Персенк“ – 0886941081

РАЗГРАДСКА ОБЛАСТ

ТД „Димитровец“ – град Исперих – 0882966474; 0882966475

ТД „Буйна гора“ – Разград – 0895714255; 0884710766

ТД „Буйна кръв“ – Разград – 0887881305; 0894570591

ТД „Еделвайс“ – гр. Лозница – 0882966430

РУСЕНСКА ОБЛАСТ

ТД „Белите брези“ – град Борово – 0887517433 и 0896715189

ТД „Янтра“ – гр. Бяла – 0896766107, 0888722111

СТПД „Академик“ – Русе – 0882966369, 0885335004

ТД „Приста“ – Русе – 0887430374; 0888/221234; 0878472421

ТД „Сексагинта-Приста“ – Русе – 0896814018; 0888924818; 0896814001

СИЛИСТРЕНСКА ОБЛАСТ

ТД „Дочо Михайлов“ – Силистра – 0882966455; 0882966454

ТД „Караджата“ – град Дулово – 0882995039, 0893602898

СЛИВЕНСКА ОБЛАСТ

ТД „100-те войводи“ – Сливен – 0899825074

ТД „Алеко 1900“ – Нова Загора – 0882966199, 0882966200

ТД „Нова 07“ – Нова Загора – 0888264775; 0885/888871

СМОЛЯНСКА ОБЛАСТ

ТД „Студенец“ – Чепеларе – 0886777017, 0877222992

Хижа „Изгрев“ – 0897728495; 0896754533

Хижа „Чудни мостове“ – 0888474355; 0898907671

Хижа „Скални мостове“ – 0882966278; 0882966277

Хижа „Пашалийца“ – 0888547654 – в основен ремонт и в момента не работи

УЦ „Пещерняк“ – Чепеларе – 0877222992 – в основен ремонт

ТД „Орфей 1970“ – Девин – 0890222515, 0876535435

Хижа „Орфей“ – 0890222515

Пещера Дяволското гърло – 0890222515

ТД „Карлък“ – Смолян – 0886936644; 0889218780

Пещера Ухловица – 0888912212

Хижа „Смолянски езера“ – 0889906595

Хижа „Преспа“ – 08877904077

Хижа „Студенец“ – 0886936644

ТД „Перелик“ – с. Широка лъка – 0988800850

ТД „Родопя“ – с. Ягодина – 0888519981, 0895658546, 0895658558, 0889903642, 0895658550

Ягодина пещера – 0895658558

Хижа „Тешел“ – 0895658553

ТД „Триградски скали“ – с. Триград – 0896715175; 0879170808

Хижа „Триградски скали“ – 0896715174

ТД „Момчил юнак“ – с. Момчиловци – 0878718252

Хижа „Момчил юнак“ – 0878718252

СТАРОЗАГОРСКА ОБЛАСТ

ТД „Еделвайс 57“ – град Гълъбово – 0886098408

ТД „Соколна“ – с. Габарево – 0899048817; 0878/750055; 0889307304

ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък – 0431/62566, 0882966489, 0882966490

Хижа „Бузлуджа“ – нова – 0886970859

Хижа „Бузлуджа“ – стара – 0882966490, 0882955304, 043162566

ТД „Овчарица“ – с. Ковачево – 0882966388; 0882966387

ТД „Сърнена гора“ – 0887641670 и 0888963981

042/627044, 0882966462; 0896688560

ТД „Средногорец“ – Чирпан – 0882966442, 0885787420; 0889722955

СОФИЯ - ГРАД

ТД „Ал. Константинов 1899“ – 0887 847 007 и 0899635941

ТД „Еделвайс“ – 0896 688556 и 0878955588

Хижа „Еделвайс“ – 0888512381

ТД „Зелена България“ – 0896715908

ТД „Кремиковци“ – 0888455750 и 02/9943048

Хижа „Мургаши“ – 0888950346

СТД „Люлин-Баня“ – 0887641670 и 0888963981

СТД „Мургаши 77“ – МВР – 0888919811 и 0888497843

Сдружение на туристическите хорове в България – 0899881702

„Хор Планинарска песен“ – 0878522105

ТД „Сирена“ – 0877798779, 0888298779

Хижа „Тинтява“ – 0889099055

ТД „Урвич“ – 0882966321

Хижа „Планинец“ – 0889730182

СТК „Мотен“ – 0888305333, 0888414747

Хижа „Алеко“ – 02/9671113, 0876860235, 0877101427

АТД при БАН – 02/9892241 и 0897/731992

ТД „Камендел 1934 - Бояна“ – 0882727201, 0878754631 и 0878754631

Хижа „Камен дел“ – 0897209797

ТД „Боерица“ – с. Владая – 0897575884, 0879436672

ТД „Дино 2012“ – 02/8683204 и 0889489334

Редакцията на в. „Ехо“ моли председателите или секретарите на туристическите дружества, ако междувременно са настъпили промени, да подадат информация за актуалните телефони на ТД, хижи, те и стопанисваните обекти по електронна поща exobts@gmail.com или на редакционния телефон на вестника 0882966316.

СКРЪБНА ВЕСТ

С тъга научихме за кончината на големия музикант, педагог и диригент на хор „Дунавско ехо“

МАЕСТРО
АЛЕКСАНДЪР
ДЖАМБАЗОВ

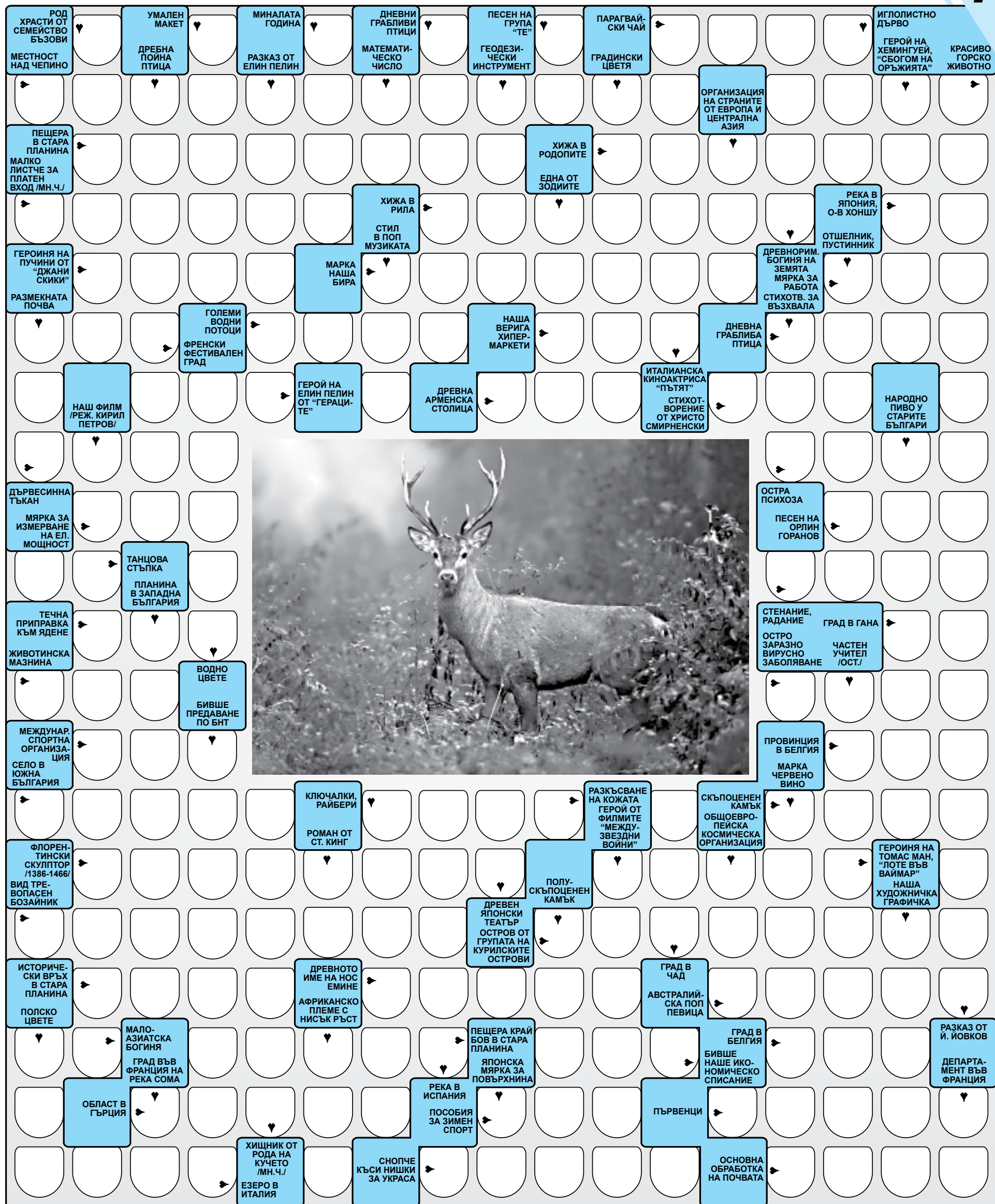
починал на 29 януари 2022 г.
на 73-годишна възраст.

Той бе голям професионалист и ценител на красотата на туристическата песен, работеше с едънновение, отдаденост и много емоции за нейното популяризиране сред младите хора като преподавател в Русенския университет „Ангел Кънчев“. Александър бе истински приятел, верен колега, съратник и съмишленик. Ще запазим светъл спомен за него! Изказваме искрените си съболезнования на семейството и близките му!

Поклон пред светлата му памет!

Сдружение на туристическите хорове в България и БТС

РЕЧНИК: АДЕ, АДЕЛЕ, АЛАМА, ЕКА, ЕНА, ЕНО, ЕРГ, ЕТОРЕ, ЕЦА, НЕЛА, ОЛОРОСО, ОНЕКОТАН, ОТЕ.

СТЕФАН КРЪСТЕВ

ОТГОВОРИ

ВОДОРАВИНО: Мате. Вазова поляна. Елен. Леденика. Езерата. Билети. Отовича. ОИ. ОТВЕСНО: Кал. Мак. Калина. "Ива самодива". Зеленика. Осорово. АМ. Модел. Лотос. Нела. Спавена. Ерт. Кан. Реки. ЕНА. Ореп. Ило. Ани. "Или". Па. "Канелето". "Ветаро". Чакал. Лани. "То". Ака. Пи. Ска. Резета. Соколи. Алма. Лета. Но. Стоп. Сос. Ва. Мас. Грим. МОК. Ено. Рана. Огел. Донателло. Адеп. Дива коза. Се. "Т". Овен. Оникс. Невенни. Анакин. Мазина. Аде. ЕЦА. Ека. Ера. Ода. Олоросо. Ела. Онекотан. Вона. Емона. Арина. Ма. Елата. "Ико". Оте. Атика. Ски. Асове. Кома. Ресна. Еремит. Ренетитор. Еторе. Оловина. Анева. "На илтикина поляна". Ен.

БЪЛГАРСКИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ

откри

ДАРТЕЛСКА КАМПАНИЯ

за набиране на финансови средства за ОТПЕЧАТВАНЕ НА ВЕСТНИК "EXO"

чрез банкова сметка: BG71 STSA 9300 0012 4857 19 в банка ДСК

В САЙТА НА БТС

- www.btsbg.org

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС и др.

Планинска спасителна служба

www.pss-bg.bg

при нещастен случай, дежурни телефони

112, 1470

02 963 2000 - Стационарен телефон на централен денонощен пост

EXO

ТУРИСТИЧЕСКИЯТ ВЕСТНИК - Издание на БТС

Издава: Български туристически съюз

Адрес на редакцията: 1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427

ISSN-0205-0943

e-mail: exobts@gmail.com ; www.btsbg.org

Срокът за приемане на материали е до 20 число на съответния месец

Ръкописи не се приемат.

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР – Петя Иванова - 0882966316

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; доц. Кънчо Долапчиев; Елисавета Първанова – м.с. по алпинизъм, Константин Койнов - ориентирировач, Българска федерация по ориентиране, Алексей Жалов - председател на Балканския спелеоложки съюз

Графично оформление и предпечат: Алфа Стар ЕООД

Поради пандемията 2021-ва година започна с умерен ентузиазъм и плахи кроежи за най-различни изяви у нас и навън. „Първата лястовичка“ дойде още на Ивановден, когато в рамките на поредната експедиция на Българското пещерно дружество на територията на Историко-археологическия резерват (ИАР) „Сборяново“ бе открита нова пещера. Тя бе наречена „Ахинора“, а след картирането ѝ се оказа с дължина само петдесетина метра, но с перспектива да стане по-дълга. През април и юли в района на резервата дружеството проведе още две експедиции, като в тях участваха и колеги от Българската федерация по спелеология. Постигнатите резултати се олицетворяват с откриването на 24 нови пещери и картирането на 21 от тях. И още, председателят на федерацията д-р Явор Шопов и сътрудници осъществиха няколко облитания на района с дрон, въоръжен с термокамера. Въз основа на анализа на направените снимки и наличните данни за съществуващите в района пещери, допълнително се откриха няколко неизвестни, респективно непроучени обекта.

През април стартира и поредната пролетна експедиция на Спелеоклуб „Академик“ – Русе в пещерата Орлова чука край с. Пепелина. Както и преди, по-опитните картираха и копаха, а младите трупяха опит в пещерничеството. За съжаление, поради рестрикции, свързани с пандемията, планираната от клуба октомврийска експедиция с цел продължаване на тези дейности така и не се проведе. По-рано различни пещерни клубове и организации бяха „разплабили коланите“ около летния спад на пандемията и успяха да проведат заплануваните експедиции. Русенските академици и приятели от разни клубове продължиха проучването и картирането на Марина дупка край Генчевци. Колегите им от клуб „Приста“ за пореден път организираха лятна експедиция „Стенето“ в Троянския Балкан, а спелеолозите от клуб „Академик“ – София продължиха работата си за прекартиране със

съвременни способи и средства на най-дългата (18 км) засега пещера в България – Духлата край с. Боснек. Казвам засега, защото и тази година пещерняците от клуб „На ръбъ“ – Церово, не без привичната им настойчивост и систематични усилия, продължиха проучванията в най-дълбоката пещера у нас – Колкина дупка. Дълбочината ѝ от 542 м остана непроменена, но дължината ѝ вече е 16 471 м, а пред изследователите се откриват нови големи перспективи. Дружината от Своге направи „удар“ и във Вихренската пещера в Пирин. В рамките на две прониквания там бяха открити нови вертикални части и сега дълбочината е вече около 150 м, като това едва ли е краят.

Пирин планина стана арена и на 20-та поредна и юбилейна експедиция в циркуса Бански Суходол, организирана първоначално от Студентския пещерен клуб „Академик“ – София, а в последствие и в съдружие със столичния пещерен клуб „Хеликити“. За съжаление, резултатите от тази, а и от някои от вече споменатите експедиции, не са обявени публично, или още не са обобщени – стара „болест“ на нашенските спелеолози.

И тази година, напук на пандемията, Българското пещерно дружество, клон Ракитово, организира 10-то юбилейно издание на Националната пещерна експедиция „Тегга Бессика“. Тя обедини усилията на 42-ма пещерници от Варна, Враца, Дупница, Етрополе, Перник, Пловдив, Ракитово, Русе, Севлиево и София. Част от проучванията бяха насочени към пещерата Ледника, но въпреки положените усилия, до желания прогрес така и не се стигна. За сметка на това бе отворен път надолу в пещерата Витоша. Много кубичи пръст и камъни бяха извадени от губилището на потока в местността Ремово, пещерите Паничката и Под калето. Продължи съставянето на нова карта на пещерата Лепеница. В рамките на три дни там успешно работиха три различни екипа, включващи спелеолозите Е. Христова, Д. Първанова, Ив. Кафеджиев, Л. Ковачев, М. Рударска и Т. Марков. В основни линии картирането е приключено. На този етап, след калкулирането на данните се оказа, че дължината на пещерата е 1900 м, без да се имат предвид дължините на галериите зад сифоните.

Българското пещерно дружество и Българското пещерно дружество – Ракитово участваха в провеждането на юбилейното издание на Международния фестивал на планинарското кино „Банско филм фест“. Пещерният панел към програмата бе богат – филм, презентация и две фотоизложби. Под ръководството на спелеолозите Камен Бонев, Стойчо Зарев и Сашо Попов традиционно се проведе детската работилница под надслов „Проникване в пещера“. Както и при предишните издания, обектът на тази инициатива бе пещерата Спропадналото край Разлог.

Въпреки пандемията, силно мотивирани пещерници излязоха извън пределите на Родината. През юли, влюбените в дълбините на Хърватска пещерници от клуб „Под ръбъ“ се присъединиха към една от експедициите в пропастта Надам с идеята да ударят едно рамо на колегите си. С бързи темпове се спуснаха на 1200 метра под земята и изнесоха на повърхността тежкото оборудване на водолазите, които малко преди това са шурмували сифона, препречил пътя на пещерняците още по-навътре и надолу в земните недра. В групата е и 20-годишната Вихра Иванова, която без да иска, стана най-младата българка, преодоляла магическата еднокилометрова дълбочина. По-късно

през година-та четирима мераклии от „Под ръбъ“ участваха в друга хърватска експедиция, този път в пещерната система Църнопац в Южен Велебит. Там те екипираха кладенци, катериха комини и картираха, и прибавиха нови 185 м към дължината на пещерата. За сведение, в края на изминалата година дължината на пещерната система достигна 55 километра и 520 метра, а дълбочината ѝ е минус – 828 м и заема 65-то място в списъка на най-дългите пещери в света.

Когато в началото на лятото коронавирусът поотстъпи, колегите от Словенската спелеоложка асоциация набраха смелост и решиха да организират Балканския сбор на пещерняците. Той се състоя от 25 до 29 август край градеца Вранско, разположен североизточно от Любляна, в подножието на планината Крашица. Натам, по различни пътища и начини, се запътихме деветима българи, които впрочем оформиха най-многобройната чуждестранна група, присъствала на сбора. Бяхме в големи, дълбоки и красиви пещери. В рамките на сбора традиционно се състоя и Генералната асамблея на Балканския спелеоложки съюз. На нея, с пълно болшинство, за председател на съюза бе избрана румънката Ема Марку, а за генерален секретар – пишещият тези редове.

Предвид опасенията, че действащата кариера може да навреди на природната цялост на пещерата Башовишки печ край гара Орешец, Видинска област, на 21 септември 2021 г. Българското пещерно дружество внесе в Министерството на околната среда и водите ново, актуализирано предложение за обявяването и защитен природен обект със статут „природна забележителност“. Последваха изискванията се по закон процедури. В крайна сметка, въпрос на брое дни бе 11-годишната сага за обявяването на пещерата Башовишки печ за природна забележителност да приключи – тоест очаква се министърът на околната среда и водите да сложи подписа си под заповедта и тя да бъде обнародвана в Държавен вестник. Едва ли ще можем да защитим една по една всички пещери, които имат научна, културна и естетически стойност, от негативите на човешката дейност. Затова отново иде ред да поработим за съставянето и гласуването от Народното събрание на Закон за опазване на пещерите в България. Това е най-малкото, което можем да направим за тях!

Много неща не се случиха, защото нямаше как! Но какво да се прави, такова е времето, в което живеем!

Алексей
ЖАЛОВ

